

2

1

ÅRSRAPPORT 2019

NTO

NORSK TEATER- OG ORKESTERFORENING

1

NORSK TEATER-
OG ORKESTERFORENING

Sørkedalsveien 6, N-0369 Oslo
+47 23 10 09 90
nto@nto.no
www.nto.no

Årsrapport

0

9

0

9

INNHOLD

STYRETS ÅRSMELDING 2019	4
MEDLEMSTALL 2019	8
VIRKSOMHETSBERETNING 2019	10
HØRINGSUTTALELSE TIL STATSBUJETTET 2020	29
ÅRSREGNSKAP 2019	48
NOTER TIL REGNSKAPET	52
REVISORS BERETNING	58
OVERORDNEDE MÅL FOR NTOS INTERESSEPOLITISKE ARBEID	62
MYTER OG FAKTA I DET KULTURPOLITISKE ORDSKIFTET	64
NTOS VEDTEKTER	68
SUPPLERENDE MEDLEMSKRITERIER	70
NTOS MEDLEMMER 2019	72

STYRETS ÅRSMELDING 2019

Norsk teater- og orkesterforening (NTO) representerte ved 2019s utgang 50 profesjonelle, offentlig støttede virksomheter innenfor musikk og scenekunst.

Det er en vital og på alle måter profesjonell musikk- og scenekunstbransje som kan oppsummere 2019. Kvaliteten på det som produseres og fremføres er høy. Eksempelene er mange på vellykkede prosjekter som peker i retning av stadig større estetisk nysgjerrighet og åpenhet når det gjelder produksjonsformer. Samarbeid er et annet stikkord. Alle evalueringer peker i retning av en veldrevet og seriøs bransje.

RAMMEBETINGELSER, KULTURMELDING OG REGIONREFORM

Denne positive utviklingen fortsetter ikke uten sterke og selvstendige institusjoner og velfinansierte kulturfond. NTO har som alltid vært opptatt av rammebetingelser, og av å vise hvor sårbare profesjonelle kunstinstitusjoner er for endringer i disse. Vår viktigste innsatsfaktor vil alltid være mennesker som skal behandles og lønnes etter profesjonens standarder. Og vårt viktigste formål er stadig det levende møtet med publikum.

Våren 2019 behandlet Stortinget regjeringens kulturmelding «Kulturens kraft». NTO uttrykte glede over at meldingen, i tråd med NTOs oppfordringer, forankrer kulturpolitikken tydelig i infrastrukturkravet i Grunnlovens § 100 og statens ansvar for å sikre en åpen og opplyst offentlig samtale.

Kunst- og kulturinstitusjonene defineres med dette som en sentral del av samfunnets infrastruktur for fri ytring som staten er forpliktet til å sikre og legge til rette for. I samsvar med infrastrukturkravet befestes kunstens frihet og institusjonenes uavhengighet fra politiske myndigheter. Prinsippet om en armlengdes avstand fremheves og foreslås lovfestet, og kvalitet er formulert fremst blant de nye kulturpolitiske målene som er foreslått i meldingen. Dette er grunnleggende verdier og prinsipper i norsk kulturpolitikk som NTO alltid har fremmet og heget om fordi vi vet at de aldri kan tas for gitt.

Kulturmeldingen pekte også mot endringer i finansieringssystemet, og derigjennom vilkårene for denne infrastrukturen.

Det et stort tankekors at de mest dyptgripende strukturelle og økonomiske utfordringene for musikk- og scenekunstfeltet for tiden er knyttet til to politiske reformer som ikke er kulturpolitisk begrunnet, men som rammer sektoren kraftig; regionreformen og avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen). NTO har igjen understreket de uheldige virkningene av ABE-reformens flate kutt. Den akkumulerte effekten av denne årlige underfinansieringen blir stadig mer utfordrende og rammer kjernevirksomheten direkte. Vi har påpekt at det burde være en selvfølge at erfaringene fra så betydelige samfunnsinstitusjoner blir tatt på alvor, og at effektene av en så omfattende reform blir evaluert.

Regionreformen og signalene om endring i finansiering og forvaltning er den saken som har krevd mest tid og arbeid i både NTOs administrasjon og styrerom.

NTOs anmodning til Storting og regjering har vært tydelig i hele prosessen: Et kulturpolitisk begrunnet forslag til tydelige rammer for den fremtidige finansieringen av musikk- og scenekunstinstitusjonene, som svarer på de demokratiske utfordringene som er beskrevet i kulturmeldingen. Forslaget må styrke og ikke svekke vilkårene for å nå målet om et mest mulig likeverdig kulturtilbud av høyest mulig kvalitet for hele befolkningen.

Det betyr at staten må ha det finansielle hovedansvaret for de musikk- og scenekunstinstitusjonene som oppfattes som en betydelig del av en nasjonal infrastruktur for fri ytring, og at staten må bidra til å opprettholde og videreutvikle denne infrastrukturen, og ikke redusere sitt ansvar til å omfatte færre institusjoner.

Styret opplever at samarbeidet og samhandlingen mellom NTO og medlemmene i denne saken har vært inspirerende og givende. Samholdet i bransjen har vært godt, og de enkelte stemmene har vært tydelige landet rundt. Den politiske dragkampen rundt dette spørsmålet fortsetter inn i 2020, og inkluderer intensivt arbeid fra NTOs side med sikte på en god og operativ kulturlov.

Vår viktigste innsatsfaktor vil alltid være mennesker som skal behandles og lønnes etter profesjonens standarder.

I tillegg til arbeidet med kulturmelding og regionreform har foreningen som tidligere gitt grundige innspill til statsbudsjettet, til regjeringens varslede scenekunststrategi, til kunstnermeldingen, til utfordringer knyttet til gratisbilletter og skatteplikt, og til kommende stortingsmeldinger om språk og barne- og ungdomskultur.

UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGER

NTO ønsker som alltid å bidra til skarpere og grundigere samtaler rundt spørsmål bransjen utfordres på. Dette gjelder temaer som mangfold og representasjon, klima og miljø, utdanning, digitalisering, politiske føringer, ytringsfrihet og kunstnerisk autonomi.

Som bransje kan vi aldri styre utenom utfordringer, men arbeide for å være sterke nok til å møte dem og ta debattene. Kulturpolitisk har året hatt hendelser til både inspirasjon og ettertanke. Det mest dramatiske var alt som fulgte i kjølvannet av forestillingen «Ways of seeing». Styret i NTO erkjenner at reaksjoner og holdninger fra enkelte politikere og politiske miljøer i denne saken gir grunn til bekymring. Foreningen vil derfor enda tydeligere prioritere sitt arbeid med beredskap knyttet til situasjoner hvor virksomhetens autonomi og den kunstneriske friheten er truet.

NTO vil prioritere beredskapsarbeid knyttet til situasjoner hvor den kunstneriske friheten er truet.

Både på årets årsmøte og på årets nyskaping – NTOs styrelederseminar i august – ble det reflektert godt rundt dette temaet, og det inspirerer til videre arbeid med innspill til kulturlov og foreningens beredskapsarbeid generelt.

NTO har også innledet samarbeid med flere andre aktører i kulturlivet nettopp for å stå sterkere i spørsmål knyttet til ytringsfrihet og demokratiutfordringer. Dette arbeidet vil forsterkes inn i 2020.

En flerårig prosess for å avklare samarbeidsflatene mellom Spekter og NTO endte med at begge organisasjonene høsten 2019 konkluderte med at noe fusjonsalternativ ikke var aktuelt, og at anbefalingen ble at NTO og Spekter utvikler seg videre på selvstendig grunnlag og samarbeider der det er naturlig. Samarbeidet vil også sikres ved at styreleder i NTO inviteres inn som medlem av Spekters Sektorråd Kultur. Både Spekter og NTO legger til grunn at dette blir en god løsning for medlemmene.

Styret i NTO har gjennom arbeidet med denne saken blitt styrket i troen på det vi oppfatter som en av foreningens store styrker: Et bredt sammensatt styre med oppdatert kunnskap om det mangesidige feltet vi representerer, som sammen med en erfaren og kompetent administrasjon grundig utvikler en kollektiv interessepolitikk for musikk- og scenekunstheltet. Vi tror denne selvstendige stemmen er viktig, og at den gjennom å være sterk også kan samarbeide godt og konstruktivt med andre aktører.

Mange av foreningens medlemmer har over år gjort godt arbeid på miljøområdet. I 2019 startet for alvor arbeidet med praktisk erfaringsdeling og strategiske samtaler med målsetting om å etablere en felles bransjestandard på dette området. Parallelt har NTO sammen med Virke Produsentforeningen, Norske Konsertarrangører og Norske Kulturhus igangsatt utvikling av et «grønt veikart» for kulturlivet. Kulturlivet er ved årets slutt i godt driv til å samle seg i et bredt samarbeid for en grønnere kunst- og kultursektor. Vi har store forventninger til dette arbeidet. Kunnskapsdeling og konkrete tiltak er målet.

NTO går ut av året med 5 flere medlemmer enn ved årets begynnelse: Vega Scene, Bærum kulturhus, Opera Østfold, Oslo Quartet Series/Kvartettserien og Dansit – dansekunst i Trondheim og Midt-Norge. Etablering av nettverket NTO – musikk har ført til at alle NTOs medlemmer nå har tilbud om møteplasser for sine ledere. NTO – musikk, Norsk teaterlederforum, styrelederseminaret, årsmøtet og ikke minst Hedda-Prisen og Heddadagene er alle inspirerende møteplasser som optimistisk videreføres i 2020.

NTOs overordnede oppgave er som tidligere å sikre fortsatt forståelse for at forutsigbare rammevilkår er avgjørende for at våre medlemmer skal kunne ivareta sitt viktige samfunnsansvar.

ØKONOMI OG ADMINISTRASJON

Årsregnskapet for 2019 er gjort opp med et underskudd på kr. 116.616. Foreningens egenkapital utgjør etter dette kr. 3.980.623. Styret mener at årsregnskapet gir et riktig bilde av NTOs eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Medlemskontingenten styret kalte inn i 2019 var lavere enn rammen gitt av årsmøtet i 2018. På årsmøtet i 2019 ble det etter styrets forslag vedtatt å redusere rammen for medlemskontingent ytterligere fra 0,25 % til 0,24 % av medlemmenes offentlige støtte.

NTO har ved utgangen av 2019 fire fast ansatte. Eksterne konsulenter benyttes når sakskomplekset krever det og økonomien tillater det. Styret har i 2019 hatt 8 møter, hvorav ett

telefonmøte. Styremedlemmer i NTO mottar ikke honorar.

Tre av fire ansatte i NTO er kvinner. I styret er det fem menn og fire kvinner. Av varamedlemmene er to menn og to kvinner.

Foreningens arbeidsmiljø betegnes som godt, og det er igangsatt arbeid med å etablere rutiner og rapportering med det mål for øye å redusere klimabelastningen som følge av foreningens arbeid.

Oslo, 27. februar 2020

*Hans Antonsen (leder)
Tor Læg Reid (nestleder)
Geir Bergkastet
Elisabeth Egseth Hansen
Marta Færevaa Hjellev
Are Nakling
Tone Tjemsland
Erik Ulfsby
Inger Østensjø*

MEDLEMSTALL 2019

* 2018-tall
** 2016-tall

ANTALL MEDLEMMER

Fordelt på

50

Medlemmer
totalt

5

Nye
medlemmer

36

Scenekunst-
virksomheter

10

musikkvirk-
somheter

4

musikk- og
scenekunst-
virksomheter

SAMLET BRUTTOBUDSJETT

3,6 mill.

Årsverk*

1.888

Fordelt på:

966

Fast ansatte

922

Midlertidig ansatte/frilansere

LØNSKOSTNADER**

Lønnskostnader til kunstnere

1,07 mrd.

Fordelt på:

598 mill.

Fast ansatte

472 mill.

Midlertidig ansatte/frilansere

Fordeling av totale lønnskostnader

80%

Kunstnerisk produksjon

7,2%

Kommunikasjon

9%

Administrasjon

3,4%

Drift

Lønns- og priskompensasjon

2,4%

3,2%

Generell lønnsøkning i Norge

1,8%

Generell prisøkning i Norge

VIRKSOMHETS- BERETNING 2019

OM NTO

Norsk teater- og orkesterforening representerer en omfattende infrastruktur av forskjelligartede musikk- og scenekunstvirksomheter. Våre medlemsorganisasjoner består av offentlig støttede, produserende og programmerende teatre, scener, orkestre, musikkensembler og kor, samt virksomheter med annen særlig tilknytning til bransjen. Virksomhetene har karakter av å være faste/varige,

profesjonelle institusjoner med skiftende kunstnerisk ledelse og et ordnet arbeidsgiveransvar.

NTO har som mål at profesjonell kunst skal være tilgjengelig for flest mulig og arbeider aktivt for å opprettholde og styrke medlemmenes politiske og økonomiske rammevilkår og kunstneriske handlingsrom. Foreningen har også som mål å bidra til at medlemmene styrker sin kompetanse som

Foto: Skjalg Vold

formidlere av musikk og scenekunst og utvikler seg som profesjonelle arbeidsgivere. Vi driver med utstrakt interessepolitisk arbeid, nettverksarbeid, utrednings- og statistikkarbeid og annen kunnskapsutvikling og analyse.

NTO har lang tradisjon for kunnskapsbygging om musikk- og scenekunstinstitusjonene, besitter solid bransjeinnsikt og er tett på sine medlemmer. Gjennom jevn og god dialog med en rekke andre bransjeaktører sikres samtidig et bredt og nyansert kunnskapsgrunnlag.

NTO er eier og ansvarlig arrangør av to store, årlige bransje arrangement som bidrar til å synliggjøre norsk scenekunst for et større publikum: Scenekunsthelgen i Oslo i juni, og Hedda-prisutdelingen som festivalen leder opp imot. Begge arrangementene er resultat av NTO-teatrenes ønske om samarbeid og ambisjoner om å bidra til utviklingen av norsk scenekunst og er viktige referansepunkter i det norske teatermiljøet.

Foreningen har en representativ beslutningsstruktur med et styre som i størst mulig grad spiller medlemsmassen. Alle NTOs interessepolitiske synspunkter og andre viktige avgjørelser behandles av NTOs styre på vegne av medlemmene. Styret velges av årsmøtet som er foreningens høyeste organ.

NTO er også sekretariat for og organiserer en rekke representative utvalg,

NTO har lang tradisjon for kunnskapsbygging om musikk- og scenekunstinstitusjonene.

diskusjonsfora og andre bransjeinitiativ som sørger for at alle deler av medlemsmassen blir hørt og at foreningen er godt kjent med ulike utfordringer og styrker på tvers av institusjonstype- og størrelse.

INTERESSEPOLITIKK

NTO arbeider for at medlemmene skal ha best mulige rammevilkår til å produsere og formidle musikk og scenekunst av høyest mulig kvalitet til flest mulig, samt at de skal kunne utvikle seg i henhold til egne visjoner og mål og beholde sin kunstneriske og organisatoriske egenart.

En sentral oppgave for NTO i så måte er å søke innflytelse som en toneangivende og troverdig part i kulturpolitiske spørsmål som angår profesjonell musikk og scenekunst. Vi er opptatt av å sikre et nyansert kunnskapsgrunnlag for det interessepolitiske arbeidet og for de kulturpolitiske beslutningene og er i jevn dialog med en rekke ulike aktører i bransjen.

Vi jobber kontinuerlig med å fremme kulturpolitiske saker og prinsipielle standpunkt som angår medlemmene i relevante fora. Vi bidrar med vår bransjekunnskap i møter med

politikere, embetsverk og andre, samt gjennom innspill og høringsuttalelser, utredningsarbeid og deltakelse i den offentlige debatten.

NTO formulerte i 2019 et sett med overordnede mål for foreningens interessepolitiske arbeid (se s. 60).

Foreningen leverte i 2019 følgende innspill, uttalelser og kommentarer:

Kulturmelding og regionreform

NTO leverte 8. februar 2019 høringsuttalelse til kulturmeldingen *Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida* og møtte 18. februar til høring ved styreleder Hans Antonsen og direktør Morten Gjeltten. Foreningen uttrykte at det er gledelig at vi har fått en kulturmelding som – i tråd med våre oppfordringer og mange av foreningens grunnleggende prinsipper og verdier – forankrer kulturpolitikken så tydelig i infrastrukturkravet i Grunnlovens § 100 og statens ansvar for å sikre en åpen og opplyst offentlig samtale. De ulike kunstuttrykkene anerkjennes med dette som viktige frie og samfunnsbyggende ytringer.

Samtidig pekte vi på at andre deler av meldingen fremstår som

Det er gledelig at vi har fått en kulturmelding som forankrer kulturpolitikken så tydelig i infrastrukturkravet i Grunnlovens § 100.

inkonsistente i forhold til de innledende, offensive kapitlene om kunstens fundamentale samfunnsrolle.

Vi mente også at det er en risiko for at kvalitet som overordnet mål utvannes når det i meldingen følges av så mange andre kulturpolitiske mål, som skal tolkes og vektas både av staten og hver enkelt fylkeskommune og kommune.

Videre var vi kritiske til de radikale endringene i organisering og ansvarsdeling mellom forvaltningsnivåene som

foreslås i meldingen som resultat av regionreformen og premisset om å overføre mer ansvar fra staten til de nye fylkeskommunene. Vi uttrykte tilfredshet med at ordningen med delt finansiering videreføres, men bekymring for at dagens helhetlige system med fast fordelingsnøkkel risikerer å erstattes av individuelle fordelingsnøkler, noe som medfører en betydelig risiko for vilkårlighet og store variasjoner.

Vi mente også at det er problematisk at meldingen gir Kulturdepartementet så vidt store fullmakter til å inngå individuelle avtaler om finansieringen av institusjonene med fylkeskommunene og oppfordret til at Stortinget bør ta styring på denne viktige prosessen.

Innspill til regjering og statsbudsjett

NTO leverte 18. juni 2019 sitt innspill til utarbeidelse av statsbudsjettet for 2020. Vi understreket blant annet at kvalitet må tydeliggjøres som overordnet mål og at det er avgjørende at kunstinstitusjonene ikke påføres krav og forventninger som i sum innsnevrer det kunstneriske handlingsrommet. Vi oppfordret til at kvalitetsmålet tydeliggjøres som det overordnede målet når kulturmeldingens

nye målformuleringer skal følges opp i årlige budsjettproposisjoner og tilskuddsbrev. Videre pekte vi på at det i tilskudsforvaltningen er viktig å skille mellom hva som skal være mål for offentlige bevilgninger, og hva som snarere er verdifulle virkninger av kunsten uten at disse skal legges som føringer for tilskuddet.

Vi ga samtidig uttrykk for en forventning om at de prinsippene og verdiene som er uttalt i kulturmeldingen blir førende for nivået på de offentlige investeringene og prioriteringene i kultursektoren. I en forpliktende oppfølging av kulturmeldingen ba vi om tilsvarende reell lønns- og priskompensasjon også for kunstinstitusjonene for å sikre at frilansere så vel som fast ansatte kunstnere kan holde tritt med lønnsutviklingen i samfunnet, samtidig med at institusjonenes kunstneriske aktivitet og kvaliteten i tilbudet til publikum kan opprettholdes.

Videre pekte vi på viktigheten av at staten bidrar med finansielle og organisatoriske løsninger som sikrer at kostnader til bygningsmessig drift og vedlikehold ikke går utover institusjonenes produksjonsbudsjetter.

Vi minnet også om at offentlige investeringer i kunstinstitusjonene kommer kunsten og publikum til gode, uten at effekten kan reduseres til tall eller vurderes isolert fra kvaliteten ved den kunsten som produseres. Kostnadsveksten under kulturløftet var direkte knyttet til kunstnerøkonomi, og sikret institusjonene stabile rammer som

De prinsippene som er uttalt i kulturmeldingen bør blir førende for nivået på de offentlige investeringene.

gjorde det mulig å opprettholde, og i mange tilfeller styrke, aktiviteten og kvaliteten i tilbudet til publikum.

16. oktober sendte vi vår skriftlige høringsuttalelse til regjeringens forslag til kulturbudsjett for 2020 og 21. oktober møtte vår styreleder og direktør til høring i Stortingets familie- og kulturkomité.

Høringsuttalelsen kan leses i sin helhet fra side 29.

Bevar teatervitenskap

NTO og Norsk teaterlederforum (NTLF) sendte i oktober en felles uttalelse til Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet hvor de to foreningene registrerer med bekymring at faget drama og teater ved NTNU er truet med nedbygging. Foreningene oppfordret i brevet til en forutsigbar bemanningsplan og en videreutvikling av dramaturgifaget ved universitetet.

Vi understreket samtidig at situasjonen for drama og teater ved NTNU føyer seg inn i rekken av nedleggelsen av teatervitenskap i Oslo i 2012 og forslaget om å kutte en av tre stillinger ved Universitetet i Bergen

(UiB), et forslag som kom fem år etter at UiB påtok seg et nasjonalt ansvar for å opprettholde studietilbudet og fagmiljøet i Norge. I 2018 ble det også stilt spørsmål ved finansieringen av Senter for Ibsen-studier.

Teatervitenskap i Bergen og Ibsensenteret ble heldigvis reddet, og norske teaterledere og NTO ga i brevet uttrykk for håp om et tilsvarende utfall for drama og teater i Trondheim. Vi presiserte imidlertid at med dagens finansieringssystem er det likevel uvisst hvordan fremtiden for teatervitenskap og andre små og utsatte humaniorafag ser ut i Norge.

Kunstnermelding

5. februar leverte vi vårt innspill til den kommende kunstnermeldingen. Vi pekte blant annet på at musikk- og scenekunstinstitusjonene utgjør en betydelig del av infrastrukturen rundt de frittstående kompaniene og ensemblene. Kunstnere beveger seg mellom både institusjoner, kompanier og prosjekter i et differensiert arbeidsmarked. I denne situasjonen tilbyr institusjonene trygghet og forutsigbarhet gjennom fast ansettelse og gode arbeidsvilkår.

Det Norske Blåseensemble
Foto: Veronica van Groningen

Etterspørselen etter kunstnerisk arbeidskraft og arbeidsvilkårene for kunstnerne påvirkes med andre ord i høy grad av institusjonenes økonomiske rammer.

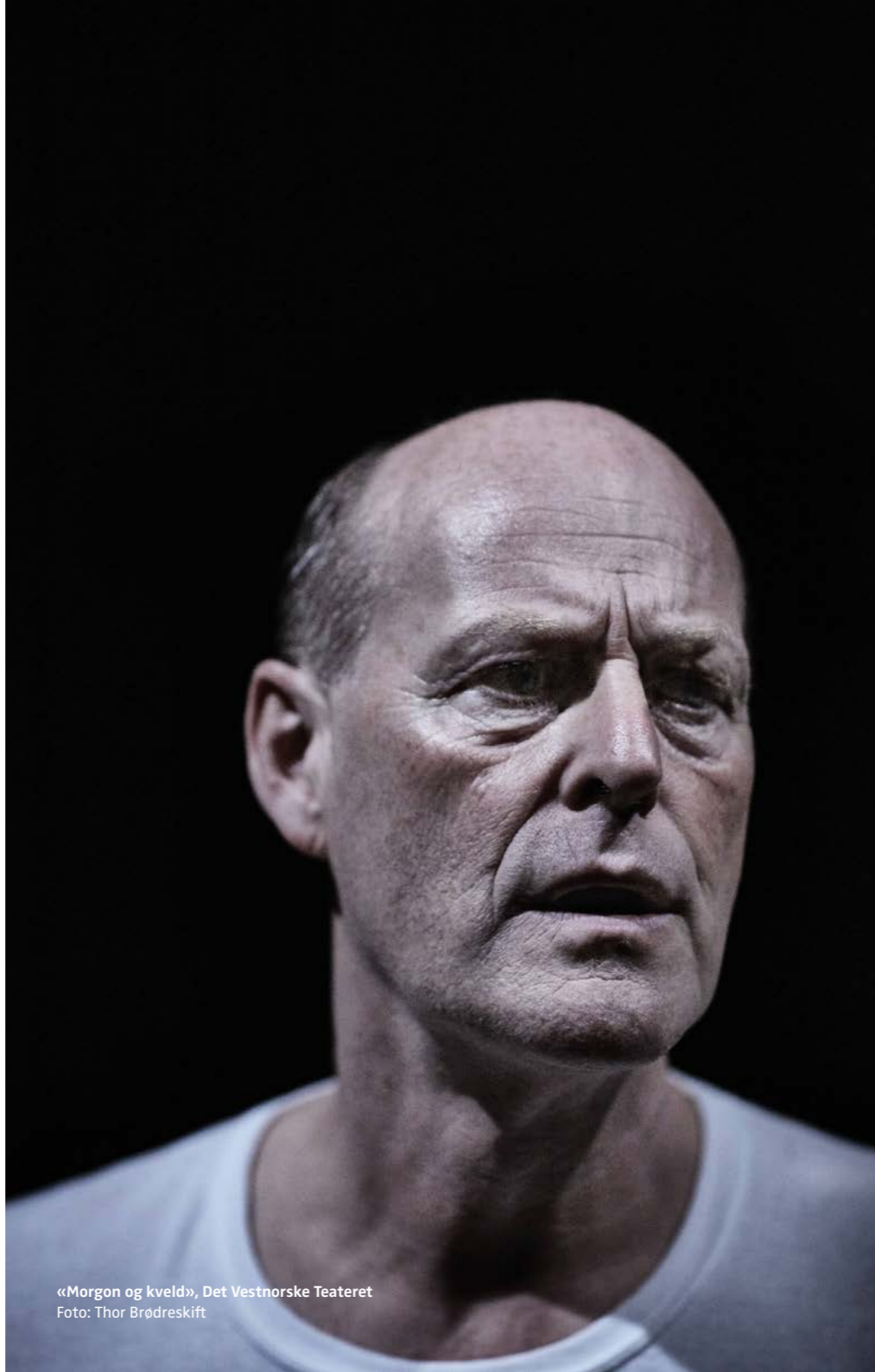
Særlig på musikkområdet er det slik at mange av musikerne i de prosjektorganiserte ensemblene har sin faste inntekt i et orkester. Slik vekselvirksomhet kan være verdifull ved at det kan bidra til ferdighetsutvikling og inspirasjon som utøveren tar med tilbake til sin faste arbeidsplass. Likevel er det hovedarbeidsgiver som må løse bemanningssituasjonen, sykefravær og arbeidsmiljøutfordringer når musikerne blir overarbeidet eller arbeider for andre virksomheter.

Samarbeidsproduksjoner finner også sted i ulike former, og i mange tilfeller tar kompaniet produksjonen videre ut på turné etter endt spilleperiode ved institusjonen. På denne måten får forestillingen et langt liv og når et større publikum, og det genereres større inntekter til de involverte kunstnerne.

Språkmelding

I mai sendte NTO et innspill til regjeringens kommende språkmelding hvor vi understreket scenekunstens betydning for det norske språket. Vi pekte blant annet på hvordan den landsdekkende infrastrukturen av selvstendige og forskjelligartede teatre har bidratt til å gi lokalt og regionalt talemål større prestisje i motstanden mot den språklige ensrettingen.

Sammen med innspillet sendte vi også

Det moderne teatret driver et kontinuerlig språkkritisk arbeid.

et eget notat av Ola E. Bø, tidligere dramaturg og språkkonsulent ved Det Norske Teatret. Notatet er skrevet på oppdrag fra NTO og viser blant annet hvordan teatrene og teaterpolitikken har spilt en viktig rolle ved å utnytte det språklige mangfoldet på en mye mer demokratisk og kunstnerisk kreativ måte enn det som gjerne er vanlig i avis- og forlagshus. Bø peker på hvordan det moderne teatret driver et kontinuerlig språkkritisk arbeid som er grunnleggende viktig både for ytringsfrihet og det språklige mangfoldet.

Barne- og ungdomskulturmelding

NTO levert 15. oktober sitt innspill til regjeringens varslede stortingsmelding om barne- og ungdomskultur. Vi understreket i innspillet at skole og utdanning er svært viktig for både mottaker- og utøversiden i kunsten, og at disse områdene har stor betydning som premissgivere for musikk- og scenekunstinstitusjonenes måloppnåelse. Foreningen ser derfor frem til at dette samarbeidet mellom Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet kan bidra til en bedre koordinert kultur- og utdanningspolitikk.

Vi pekte også på at musikk- og scenekunstinstitusjonene ser det som en viktig del av sitt samfunnsansvar

å styrke mottakersiden i kunsten. Mange setter i dag store ressurser inn på formidlingsprogram overfor barn og unge.

Videre oppfordret vi til en offensiv satsing for å styrke lærerkompetansen i de estetiske fagene og disse fagenes status. Vi mener at dette må skje uten at man går glipp av kompetente lærekrefter, eller presser de estetiske fagene inn i kunnskapsmaler, prestasjonstester eller målinger som er fremmede for kunstfagenes egenart.

Foreningen ba også om at det vurderes om det er nødvendig med en så stor sentraladministrasjon for å tilrettelegge for en desentralisert ordning som Den kulturelle skolesekken som den Kulturtanken i dag representerer. En slik vurdering bør inkludere hvor hensiktsmessig det er å konsentrere initiering av forsknings- og utviklingsarbeid, rådgivning mot sentrale myndigheter og andre bidrag i arbeidet med barne- og ungdomskultur til en egen etat.

Vi oppfordrer til en offensiv satsing for å styrke lærerkompetansen i de estetiske fagene.

Som en del av innspillet la vi ved en rapport om institusjonenes arbeid med barn og unge, utarbeidet av Gunnar Thon Lossius/gtl Management på oppdrag fra NTO. Rapporten søker å gi et bilde av omfanget av virksomhetenes samlede arbeid på dette området, inkludert det kvalitative mangfoldet som disse institusjonene har i tilbud og arbeidsmåter.

KUNNSKAPSPRODUKSJON OG UNDERSØKELSER

En sentral del av NTOs arbeid er kunnskapsproduksjon- og formidling. Dette gjøres blant annet gjennom å innhente relevante data og annen kunnskap om medlemmene og tilhørende bransje, og å sammenstille og presentere dette slik at flere kan få bedre innsikt i viktige bransjespørsmål. Foreningen bestiller også ved behov ulike undersøkelser og kartlegginger og samarbeider med andre organisasjoner innenfor kulturfeltet.

Hensikten er å fremskaffe relevant kunnskap om utviklingstendenser i musikk- og scenekunstbransjen og å bidra til å utvikle det generelle kunnskapsgrunnlaget for politikktutforming, den offentlige debatten og kulturforskningen.

Vi arbeider kontinuerlig med å frem-skaffe tall og andre fakta for å bidra til en mer informert politikktutforming og en offentlig debatt basert på kunnskap om virkeligheten. Noe av dette arbeidet har munnet ut i et utvalg gjenkjennelige myter vi har løftet frem og satt opp mot den virkelige situasjonen, se s. 61.

I 2019 initierte NTO følgende kartlegging:

Utredning av institusjonenes arbeid med barn og unge

Som en del av NTOs innspill til den varslede stortingsmeldingen om barne- og ungdomskultur fikk foreningen i oktober 2019 utarbeidet en rapport som beskriver musikk- og scenekunstinstitusjonenes arbeid med barn og unge. Målet var å systematisere og få frem erfaringsbasert kunnskap om vilkårene for institusjonenes arbeid mot denne målgruppen.

Gjennom seks eksempelstudier viser rapporten at aktiviteter ved musikk- og scenekunstinstitusjonene spenner fra programmering, produksjon og formidling av forestillinger og konserter for et ungt publikum som en del av det ordinære tilbudet, via aktiviteter hvor barn og unge på ulike måter medvirker i skapende arbeid, til at institusjonene driver opplæring og talentutvikling.

Det er en overordnet observasjon at samtlige institusjoner i dag ser på tilbud til disse målgruppene som en selvfølgelig integrert del av sitt mandat og oppdrag, og at et ungt

Rapporten avdekker at institusjonene er opptatt av å knytte bånd til nærmiljøet.

publikum anses å ha stor egenverdi for institusjonenes generelle posisjon som betydningsfull samfunnsaktør.

Rapporten avdekket også at mange er opptatt av å knytte bånd til nærmiljøet, gjerne gjennom oppsøkende virksomhet. Sentralt står også virksomhetenes bidrag til at barn og unge får medvirke i skapende prosesser og får tilbud om talentutvikling.

STØRRE BRANSJEARRANGEMENT: HEDDADAGENE OG HEDDAPRISEN

NTO er ansvarlig arrangør for Hedda- prisen, som siden den ble delt ut for første gang i 1998 har etablert seg som en av Norges mest prestisjefulle og høythengende teaterpriser. Heddaprisen har som formål å

hedre fremragende prestasjoner i norsk scenekunst og stimulere til økt kvalitet. Prisen er finansiert ved bevilgninger fra NTO og Norsk teaterlederforum (NTLF) og ved at samtlige av NTOs medlemsteatre betaler en kontingent basert på sitt årlige offentlige tilskudd.

Oppmerksomheten rundt prisen har økt de siste årene og bidrar til verdifull synliggjøring av norsk teater. I tillegg har prisutdelingen blitt et viktig og samlende høydepunkt for bransjen og markerer avslutningen på teatersesongen.

Heddadagene er både utledet av, leder opp mot og inkluderer Heddaprisutdelingen. Festivalen er et bredt samarbeid mellom NTOs scenekunstmedlemmer med mål om å vise et tverrsnitt

av forestillinger fra hele landet i Oslo i tiden opp mot Heddaprisutdelingen i juni. Der de Heddaniminerte velges ut av en samlet, uavhengig fagjury, presenterer festivalen et bredt utvalg forestillinger som de ulike institusjonene og kunstneriske lederne selv har plukket ut som sine foretrukne bidrag. Forestillingsprogrammet og Heddaniminasjonene er slik sett tenkt å kunne gi et bilde av bredden og mangfoldet som finnes i norsk teater i dag.

Initiativet til Heddadagene springer ut fra Heddakomiteen som har det overordnede, faglige ansvaret for Heddadagene, prisen inkludert. Heddadagene er finansiert ved at alle teatrene betaler en kontingent. NTO er formell eier og har prosjektansvar for Heddadagene.

Heddakomiteen

Heddakomiteen vurderer overordnede spørsmål om Heddadagene og Heddaprisens formål og innretning, slik som omfang og representativitet, forankring, eierskap, finansiering og mulige samarbeidspartnere.

Komiteen har ansvar for å oppnevne Heddajuryen, utarbeide juryens retningslinjer, vurdere tildelingskriterier, justere priskategorier, samt kåre vinner av Heddakomiteens ærespris. Komiteen kåret i 2019 Stein Winge til vinner av Heddakomiteens ærespris.

I sammensetningen av juryen legger komiteen vekt på bredde i teatersyn, kompetanse, alder, bakgrunn og geografisk spredning.

Heddakomiteen består av syv medlemmer, hvorav to oppnevnes av NTLF og fem oppnevnes av NTOs styre. Tre av disse siste velges utenfor NTOs og NTLFs medlemsmasse.

Heddakomiteen

2018-2019 og 2019-2020

- Solrun Toft Iversen (leder), teatersjef Det Vestnorske Teateret
- Knut Alfsen, forbundsleder Norsk Skuespillerforbund
- Per Ananiassen, teatersjef Rosendal Teater
- Bente Erichsen, nestleder i styret i Turnéteatret i Trøndelag, tidligere teatersjef, filmprodusent, regissør, direktør ved Nobels Fredssenter
- Astrid Sletbakk, tidligere Heddajury-medlem og teaterkritiker i VG
- Tone Tjemsland, direktør Carte Blanche
- Erik Ulfsby, teatersjef Det Norske Teatret

Prisutdelingen 2019

Heddaprisen ble i 2019 delt ut for 22. gang og samlet store deler av teater-Norge til fest. Utdelingen fant sted i form av en festforestilling i regi av Belinda Braza på Det Norske Teatrets hovedscene søndag 16. juni. Prisutdelingen ble ledet av skuespillerne Svein Tindberg og Anette Amelia Hoff Larsen sammen med de unge skuespillerne Peter Andreas Hjellnes Moseng og Ole Opsal Stavrum.

Nominasjonene ble offentliggjort 4. juni på en pressekonferanse ledet av Bente Erichsen, medlem i Heddakomiteen. Pressekonferansen fant sted i Bikuben på Det Norske Teatret.

Heddadagene er et bredt samarbeid mellom NTOs scenekunstmedlemmer.

Både pressekonferansen og prisutdelingen fikk mye og god oppmerksomhet. Begge de riksdekkende TV-kanalene var tilstede med egne reportere og intervjuet nominerte og vinnere til sine nyhetssendinger. Både prisutdelingen og pressekonferansen ble strømmet live.

Priskategorier 2019

- Beste kvinnelige skuespiller/hovedrolle
- Beste mannlige skuespiller/hovedrolle
- Beste kvinnelige skuespiller/medspiller
- Beste mannlige skuespiller/medspiller
- Årets forestilling
- Beste barneforestilling
- Beste forestilling for ungdom
- Beste regi
- Beste scenografi/kostymedesign
- Beste audiovisuelle design
- Beste scenetekst
- Særlig kunstnerisk innsats
- Heddakomiteens ærespris

«LUMI»,
Seiko Dance Company,
Dansens Hus
Foto: D. Matvejev

Heddajuryen

Arbeidet med nominering og juryering er lagt til en fagjury oppnevnt av Heddakomiteen. Heddajuryen skal prioritere oppsetninger ved NTO-teatre som betaler kontingent til Heddaprisen, men har anledning til å inkludere øvrig profesjonell virksomhet. Juryen organiserer selv sin arbeidsfordeling.

Juryeringen er basert på den aktuelle teatersesongens prestasjoner. I 2019 nominerte juryen i 11 priskategorier og kåret vinnere i 12 kategorier. I kategorien Særlig kunstnerisk innsats foretar juryen ikke nominasjoner, men kårer vinner etter åpne kriterier. Denne prisen deles kun ut i særlige tilfeller.

Heddajuryen 2018–2019:

- Lillian Bikset
- Torill Braaten
- Hedda Fredly
- Jan Landro
- Borghild Maaland
- Mode Steinkjer

Ilene Sørbøe og Tor Rose Walderhaug var medlemmer av juryen i første halvår av sesongen.

Heddadagene

Scenekunsthendelsen Heddadagene gikk i 2019 av stabelen for tredje år på rad, nærmere bestemt fra tirsdag 11. juni til tirsdag 18. juni.

Festivalen samlet 33 scenekunstinstusjoner, som til sammen viste rundt 50 forskjellige produksjoner. Festivalen nådde et billettsalg på 24 500. Hver av de deltagende institusjonene var invitert til å komme med én forestilling. Samtidig presenterte vertsteatrene i Oslo et bredt utvalg av egne forestillinger og andre arrangement.

I tillegg kunne festivalen skilte med et bredt faglig program og tilby 22 ulike publikumsarrangement utover det kunstneriske programmet.

SEKRETARIATSFUNKSJONER, MØTEPLASSER OG KOMPETANSEBYGGING

En sentral del av foreningens arbeid er å engasjere flest mulig av medlemmene i viktige bransjespørsmål og tilby faglige og kollegiale møteplasser hvor nøkkelpersoner i organisasjonen kan møte andre i tilsvarende stillinger og diskutere relevante temaer og problemstillinger.

NTO legger således betydelige ressurser i å legge til rette for erfaringsutveksling og kompetanseheving gjennom sine nettverk, diskusjonsfora, seminarer eller ulike ordninger.

Foreningen har i løpet av 2019 stått som arrangør av flere større og mindre seminarer og fagdager. Disse møteplassene fungerer også som innspillsarenaer for NTOs øvrige arbeid og bidrar til at de ulike delene av medlemsmassen blir hørt.

NTOs årsmøte

NTOs årsmøte og årsmøteseminar 2019 fant sted på Vega Scene i Oslo fredag 14. juni. Seminaret om innledningsforedrag ble holdt av foreningens styreleder Hans Antonsen og kulturminister Trine Skei Grande for en fullsatt sal av institusjonsledere og andre bransjeaktører og samarbeidspartnere.

Hovedtema for seminaret var vilkårene for kunsten som fri ytring. Hvordan ivaretar staten sitt ansvar for å sikre de institusjonelle vilkårene for en åpen og opplyst offentlig samtale? Hvordan ivaretar kunstnere sine roller som demokratiske fellesarenaer for meningsbrytning og refleksjon? Og hvordan er ytringsklimaet i Norge i dag?

Vi stilte også spørsmålet om hvordan sikre at den nye kulturloven blir en

NTO legger betydelig ressurser i å legge til rette for kompetanseheving gjennom sine nettverk og diskusjonsfora.

operativ lov og ikke en ren symbollov når prinsippet om en armlengdes avstand skal lovfestes i henhold til Kulturmeldingen. Finnes det interessante analogier mellom kunsten, akademia og mediene når en slik lov skal formuleres? Hvor godt er selve begrepet om en armlengdes avstand forstått av politikere og byråkrater sentralt, regionalt og lokalt?

Frode Helland, dekan ved humanistisk fakultet, Universitetet i Oslo, innledet under tittelen «Akademia og kunsten som deler av infrastrukturen for fri ytring», før Adele Matheson Mestad, direktør ved Norges institusjon for menneskerettigheter, foredro om kunstens frihet og menneskerettighetene. Deretter fulgte danser og koreograf Mia Habib som snakket om hatefulle ytringer og kunstfiendtlighet med bakgrunn i egne erfaringer og teatersjef Cecilia Persson ved Årjehsaemien Teatere om «De usynliges stemme». Jørn Mortensen, dekan ved Høyskolen Kristiania og leder av

Heddavinnerne 2019
Foto: Skjalg Vold

Heddanominerte Modouh Bah og Stine Fevik
Foto: Skjalg Vold

kunstutvalget for Minnesteder etter 22. juli, avsluttet med innledningen «Minnesteder etter 22. juli: Når den offentlige kunsten møter juss, politikk, traumer og lokale interesser».

Kommunikasjonsseminarer

I samarbeid med Nordland Teater inviterte NTO kommunikasjonsmedarbeiderne ved medlemsinstitusjonene til et heldagsseminar under Vinterlysfestivalen i Mo i Rana 11. februar. Det ble en lærerik dag hvor blant annet digitale strategier, strømmeapp'er og hvordan jobbe opp mot lokale politikere og næringsliv sto på agendaen. Blant innlederne var Stine Jarl Andersen fra Try Opt, Are Nakling og Peter Eide Walseth fra Nordland Teater og Frank G. Robertsen fra Arktisk Filharmoni.

I juni arrangerte NTO nok et kommunikasjonsseminar for medlemmene, denne gangen et lunsj-til-lunsjseminar under Heddadagene, nærmere bestemt 17. – 18. juni.

Seminaret åpnet med en sesjon om scenekunsten og kunstmusikkens vokabular. Vi stilte blant annet følgende spørsmål: Hvordan finne innganger som kan engasjere og åpne kunsten for et nytt eller større publikum og samtidig være tro mot det kunstneriske prosjektet? Hvilket ansvar har kunstverdenen og kunstinstitusjonene selv for å bidra til å utvikle og vedlikeholde et anvendelig og forståelig språk rundt sin kunst?

Mona Pahle Bjerke, billedkunstanmelder i NRK, var invitert til å holde en hovedinnledning om kunstspråkets evne til å forklare og forføre, før Erik Årslund, kommunikasjonsjef ved Dansens Hus presenterte hvordan Dansens Hus jobber med målrettet kommunikasjon av samtidsdans og hvordan institusjonen har endret sin kommunikasjonsstrategi som følge av en omfattende publikums- og befolkningsundersøkelse.

Deretter fulgte en sesjon med tittelen «Fra intern krise til kommunikasjonskrise» om hvordan kommunisere tydelig og troverdig i situasjoner hvor man ikke kan si noe substansielt. Tre institusjonsledere var invitert til å dele sine erfaringer fra krisesituasjoner i medienes søkelys: Jørn Mortensen, rektor ved Kunsthøgskolen i Oslo, Anne-Cécile Sibué-Birkeland, teatersjef ved Black Box teater og Tone Tjemsland, direktør i Carte Blanche.

Adele Matheson Mestad på årsmøteseminaret
Foto: Skjalg Vold

Møtedeltakere på NTOs kommunikasjonsseminar i juni
Foto: Skjalg Vold

Hvilket ansvar har kunstverdenen selv for å bidra til å utvikle et forståelig språk rundt sin kunst?

På seminarets andre dag avholdt Norsk publikumsutvikling (NPU) og designfirmaet Idean en workshop for å gi NTOs medlemmer muligheten til å bidra til utviklingen av den planlagte nasjonale analysetjenesten NPU har gitt arbeidstittel PUBDATA/Kulturmonitor. Heddadagene, Kulturrådets nye utviklingsprogram for etablerte kulturinstitusjoner og universell utforming var andre temaer.

Styrelederseminar

NTO startet høstsesongen med å invitere til et seminar for styreledere og daglig ledelse på medlemsinstitusjonene.

Seminaret fant sted på Nationaltheatret 29. august og talte rundt 65 styreledere- og medlemmer, kunstneriske ledere og direktører fra 37 av NTOs medlemsvirksomheter. Tilbakemeldingene på dette nye tilskuddet til foreningens mange diskusjonsfora var udelte positive, og det tas sikte på å gjøre dette til et årlig arrangement.

Hovedtema på seminaret var konsekvensene av regionreform og kulturmelding og den viktige prosessen som skal gjennomføres over hele landet høsten 2019.

Et annet tema var alliansebygging og politisk beredskap med hensyn til alle utfordringer bransjen står overfor, blant annet i lys av at den varslede revideringen av kulturloven skal

inneholde et forslag til lovfesting av armlengdesprinsippet.

Pål W. Lorentzen, høyesterettsadvokat og styreleder ved Det Vestnorske Teateret og Edvard Grieg Kor, delte sine erfaringer og observasjoner fra et langt liv i ulike styrerom. Han diskuterte både styret og styreleders rolle og forhold til den kunstneriske ledelsen, samt styrets arbeidsform og hvordan styrekruttering best kan foregå.

Merete Smith, styreleder ved Nationaltheatret og generalsekretær i Den Norske Advokatforening, innledet deretter til diskusjon om alliansebygging og politisk beredskap, mens Inger Østensjø, styreleder ved Rogaland Teater og styremedlem i NTO, innledet

til samtale om styrenes rolle i de pågående prosessene rundt regionreformen og revisjonen av kulturloven.

Det ble også satt av tid til innspill fra de enkelte virksomhetene, samt meningsutveksling omkring hvordan denne samlingen kan utvikles som en sentral møteplass i årene framover.

Norsk teaterlederforum

NTOs rolle som sekretariat for Norsk teaterlederforum (NTLF) utgjør en vesentlig del av administrasjonens arbeid. NTLF er et faglig møtested for teatersjefer og direktører fra scenekunstinstitusjonene som er medlemmer i NTO. I 2019 var kunstneriske ledere og direktører fra i alt 34 virksomheter medlemmer i NTLF. I tillegg deltar lederen for NRK Radioteatret.

NTLF samler teaterlederne til to seminarer i året, og hvert annet år arrangeres en felles studietur til utlandet.

Norsk teaterlederforum ledes av et arbeidsutvalg på fem medlemmer.

NTLFs arbeidsutvalg 2019–2020

- Per Ananiassen, teatersjef Rosendal Teater (leder)
- Marit Holtet, direktør Brageteatret
- Solrun Toft Iversen, teatersjef Det Vestnorske Teateret
- Knud Bjørne-Larsen, direktør Riksteatret
- Glenn André Kaada, teatersjef Rogaland Teater

NTLF og NTO sendte i oktober en felles uttalelse til Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet med oppfordring om en forutsigbar bemanningsplan og en videreutvikling av dramaturgifaget ved NTNU. Drama og teater ved NTNU er sammen med teatervitenskap i Bergen en viktig rekrutteringsarena for profesjonelle til bransjen, slik også teatervitenskap i Oslo var. NTLF og NTO uttrykte derfor bekymring for at faget drama og teater ved NTNU er nedleggelsestruet, da det ikke foreligger noen planer for bevaring av faget når professorer og andre faste vitenskapelig ansatte går av med pensjon. I tillegg kommer kutt i fagspesifikke studiepoeng på bachelorstudiet som vil svekke den praktisk-teoretiske fagprofilen og dramaturgifaget.

Per Ananiassen, leder i NTLF
Foto: Brian Olguin

NTLF og NTO uttrykte bekymring for at faget drama og teater ved NTNU er nedleggelsestruet.

Studietur og seminarer

I begynnelsen av mai reiste Norsk teaterlederforum på studietur til Paris. Gjennom møter med institusjoner, organisasjoner, teatre og kunstneriske ledere ble det gitt en bred innføring i fransk kulturpolitikk og scenekunst.

På den kunstneriske siden var det møter, omvisninger og forestillinger ved tre nasjonale teatre i Paris som bød på henholdsvis en fransk urpremiere, en oppsetning av Ibsens «En folkefiende» og en danseforestilling.

Forsamlingen besøkte også to teatre i forsteder til Paris, med omvisninger og introduksjoner til hvordan disse teatrene arbeider kunstnerisk og med publikum særskilt i sine nærrområder.

Forumets høstseminar fant sted i Skien 22. – 23. oktober, med Teater Ibsen som vertskap. Seminaret ble arrangert i forbindelse med biennalen Ibsen Awards Festival. Hovedtematikken for internseminaret var regionreformen og teatrene kunstneriske mandat og handlingsrom. Seminaret hadde et lokalt tilsnitt der vertskapet innledet om teatret, regionen og Ibsen Awards, mens kultursjef i Skien kommune innledet om kommunens kulturpolitikk og perspektiver på regionreformen.

NTOs direktør orienterte om de pågående prosessene knyttet til regionreformen og endret rammeverktøy, fulgt av erfaringsutveksling og samtale rundt hvordan fremtidige utfordringer

i kjølvannet av reformen kan møtes. Teatersjef ved Teater Ibsen Thomas Bye innledet deretter til diskusjon om regionteatrene rolle og mandat i krysspresset mellom egne ambisjoner og eksterne krav og forventninger.

Andre saker på dagsorden var statsbudsjettet 2020, Heddadagene, klima og bærekraft i teatret, beredskapsarbeid for å sikre den kunstneriske friheten, situasjonen for drama og teater ved NTNU, institusjonsevalueringene og nye skatteregler.

Årlig audition

Årlig audition for nyutdannede skuespillere med annen bakgrunn enn Kunsthøgskolen i Oslo ble arrangert 18. november på Riksteatret. Arrangementet er et årlig samarbeid mellom Norsk Skuespillerforbund, Riksteatret og NTO/NTLF. Årlig audition gir både unge og etablerte skuespillere en mulighet til å presentere seg for potensielle arbeidsgivere. Teatersjefer, instruktører, dramaturger, film- og TV-produsenter,

castingbyråer og andre som arbeider profesjonelt med skuespillere inviteres.

NTLF-representanter til eksterne komiteer og juryer

Heddakomiteen 2019–2020

- Per Ananiassen, teatersjef Rosendal Teater
- Solrun Toft Iversen, teatersjef Det Vestnorske Teateret

Juryen for Ibsenprisen 2019–2020

- Nora Evensen, teatersjef Turnéteatret i Trøndelag

NTO – musikk

NTO – musikk er et ledernetverk for ledere ved Norsk teater- og orkesterforenings musikk- og operavirksomheter, og i 2019 var ledere ved 13 av disse virksomhetene medlemmer i forumet. I tillegg deltar lederen for Kringkastingsorkestret.

Forumet har som formål å bidra til medlemmenes gjensidige forståelse og faglige utvikling gjennom medlemsmøter og menings- og erfaringsutveksling om musikk- og kulturpolitiske spørsmål. Forumet skal også være en innspillsarena for NTOs interessepolitiske arbeid.

Forumet ble opprinnelig etablert som Norsk orkesterlederforum (NOLF), men endret navn og vedtekter i februar 2019 for å gi plass til alle NTOs musikk- og operamedlemmer.

NTO – musikk ledes av et arbeidsutvalg på tre personer.

NTO – musikk arbeidsutvalg 2019

- Roar Leinan, direktør Trondheim Symfoniorkester & Opera
- Thorstein Granly, direktør Det Norske Blåseensemble
- Ingvild Skaatan, daglig leder Det Norske Solistkor

Seminarer

NTO – musikk arrangerte tre samlinger i 2019: Ett heldagsmøte i NTOs lokaler i Oslo og to lunsj-til-lunsj-seminarer hos medlemsvirksomhetene.

6. – 7. juni inviterte Kristiansand Symfoniorkester ved Kilden til workshop om digital produksjon og distribusjon, i forbindelse med forumets vårseminar. Som et resultat av workshopen og seminaret som fulgte ble det nedsett en redaksjonskomité som fikk i oppdrag å utarbeide en søknad til Kulturrådets nye utviklingsprogram for etablerte kulturinstitusjoner. Målet er å etablere en felles digital plattform for formidling av klassisk musikk, hvor

virksomheter av ulik størrelse og med ulike ressurser har anledning til å delta.

Forumet arrangerte også et høstseminar 26. – 27. september i Bergen. Vertskap for seminaret var Bergen Filharmoniske Orkester, som blant annet presenterte planene for Griegkvartalet og nytt musikkteater. Andre temaer på seminaret var den varslede barne- og ungdomskulturmeldingen, klimasaken og kultursektoren, studietur 2020 og potensialet for mer systematisk samarbeid institusjonene imellom.

NTO – musikkrepresentanter til eksterne grupper og komiteer

Styringsgruppen i Norsk Musikkarv

- Håvard Vegge, orkestersonjef Den Norske Opera & Ballett

Planleggingskomiteen for Nordisk orkesterkonferanse

- Rolf Lennart Stensø, orkestersonjef Kringkastingsorkestret
- Håvard Vegge, orkestersonjef Den Norske Opera & Ballett
- Marianne Dyrnes Vallat, spesialrådgiver NTO

Scenekortet

Scenekortet administreres av NTO og distribueres til ansatte på scenekunstinstitusjonene som er tilsluttet NTO. Kortet gir rett til rabatterte billetter på alle disse institusjonene, og stimulerer til at de ansatte ved teatrene ser forestillinger ved andre teatre.

I tillegg distribuerer og bekoster en rekke bransjeorganisasjoner og forbund kortet til sine medlemmer.

BRANSJESAMARBEID

Skuespiller- og danseralliansen

Skuespiller- og danseralliansen er et bransjeinitiativ på scenekunstmrådet og eies av Norske Dansekunstnere, Norsk Skuespillerforbund og Norsk teater- og orkesterforening. Driften er finansiert med tilskudd fra Kulturdepartementet. Alliansens hovedoppgave er å være arbeidsgiver for skuespillere og dansere mellom deres ansettelse og oppdrag hos andre arbeids- og oppdragsgivere, og slik sikre frilansskuespillere- og dansere rettigheter og inntekter mellom eksterne tilsetningsforhold og oppdrag.

Alliansen skal legge til rette for ekstern sysselsetting og arbeide for kompetanseoppbygging og kunnskap om scenekunstens vilkår.

Ved utgangen av 2019 hadde Skuespiller- og danseralliansen 100 kunstnere ansatt.

Daglig leder er Tone Øvrebø Johannessen.

NTOs oppnevnte styremedlem for 2019/2020 er Gunnar Thon Lossius, med Ingvild Hellum som varamedlem.

NORDISKE OG INTERNASJONALE NETTVERK

NTO er medlem av og deltaker i utvalgte nordiske og internasjonale nettverk som blant annet bidrar til å gi foreningen et innblikk i den kulturpolitiske situasjonen i våre nordiske og europeiske naboland, og som gjennom sine konferanser bidrar til viktig kompetanseheving og kunnskapsdeling i feltet.

Nordisk orkesterkonferanse

Den 43. nordiske orkesterkonferansen fant sted 22. – 24. oktober i København. Konferansen er en årlig foreteelse som går på rundgang mellom de nordiske landene og ulike vertskapsbyer- og orkestre, og med en planleggingskomité bestående av representanter fra alle landene. Hvert land forventes å la seg representere ved en institusjonsleder og en direktør (eller annen medarbeider) fra det respektive lands bransjeorganisasjon.

Problemstillinger som ble diskutert på konferansen var blant annet fremtidens konsertformat, hvordan orkestrene kan nå nye generasjoner og musikkens kraft i samfunnet rundt seg. Andre temaer som ble diskutert var ulike former for outreach-arbeid, det digitale orkestret, tilbakemelding til unge dirigenter, mangfoldsdimensjonen og rollemodeller i orkestret.

Nordisk teaterlederråd

Nordisk teaterlederråds hovedoppgave er å være et nettverk og et møtested hvor det utveksles informasjon om kunstneriske, politiske og økonomiske sider ved det nordiske

scenekunstheltets utvikling.

Nordisk teaterlederråds styre består av to medlemmer fra hvert land og utpekes av hvert lands organisasjoner. Hvert land forventes å la seg representere ved en teatersjef/kunstnerisk leder og en direktør (eller annen medarbeider) fra det respektive lands bransjeorganisasjon. Styret samles i utgangspunktet på forskjellige teatre i Norden to ganger i året.

De norske representantene i styret var i 2019–2020 teatersjef Erik Ulfsby ved Det Norske Teatret, med teatersjef Elisabeth Egseth Hansen ved Trøndelag Teater som vararepresentant, og direktør Morten Gjelten i NTO.

Pearle*

NTO er medlem av den europeiske organisasjonen Pearle* – Performing Arts Employers Associations League Europe, som samler arbeidsgivere og produsenter på musikk- og scenekunstmrådet.

Pearle* har hovedsete i Brussel og er anerkjent som formell arbeidsgiverpart i EU-systemet. Organisasjonen overvåker og gir uttalelser på alle politikkområder som direkte eller indirekte berører vilkårene for institusjoner innenfor musikk og scenekunst i Europa.

Organisasjonen har som regel to store konferanser i året, hvor representanter fra de 40 medlemsorganisasjonene deltar. I 2019 ble disse holdt i Plovdiv, Bulgaria og Porto, Portugal.

På møtet i Plovdiv i mai 2019 ble NTOs direktør Morten Gjelten valgt til organisasjonens president for kommende toårsperiode.

Medlemmene av Pearle* Executive Committee (2019–2021):

- Chairman: Morten Gjelten, NTO
- Vice President: Tania Swayne Federaci3n Estatal de Asociaciones de Empresas, Productoras de Teatro y Danza, Spania
- Secretary: Liesbeth Dejonghe, Consultation Arts organizations, Belgia
- Treasurer: Zdenek Panek Asociace profesionáln3ch divadel České republiky, Den tsjekkiske republikk
- Board Member: Marc Grandmontagne, Deutscher Bühnenverein, Tyskland
- Board Member: Julian Bird Society of London Theater & UK Theater Association, United Kingdom
- Board Member: Sébastien Justine Fédération des employeurs du spectacle vivant public et privé & Les Forces Musicales, Frankrike

DET OFFENTLIGE ORDSSKIFTET

Norsk teater- og orkesterforening søker å delta i samfunnsdebatten og å fremheve bransjens betydning gjennom sin tilstedeværelse i det offentlige ordskiftet, i ulike bransjefora og gjennom sine innspill til stat, fylke og kommune. Større arrangement som Heddaprisen og Heddadagene bidrar også til å synliggjøre medlemmenes virksomhet for et bredere publikum.

NTO er opptatt av ytringsmangfold og søker i tillegg å utvikle den mer dyptgående kulturjournalistikken og kunstkritikken gjennom sitt engasjement i og støtte til ulike tidsskrifter og til Kritikerlaget.

Egne informasjonskanaler

NTOs hjemmeside er en kanal for foreningens egne nyhets- og bakgrunnssaker. Her publiseres en rekke uttalelser og ytringer gjennom hele året, både kortere kommentarer til aktuelle kulturpolitiske saker og lengre innspill og høringsuttalelser til ulike offentlige instanser. I tillegg kan man finne ulike rapporter og utredninger, publikums- og sponsortall, informasjon om ulike bransjeprosjekter, kommende seminarer og mye annet.

Medlemsportalen gir blant annet tilgang til premiere- og verkbeslaget som genererer data til premierelisten på Scenekunst.no.

Heddaprisen og Heddadagene har i tillegg egne nettsider, og foreningen er tilstede i ulike sosiale medier.

Mediedebatt

NTO ble omtalt i eller uttalte seg i 857 registrerte Retriever-artikler i 2019. Dette inkluderer ikke etermedier og sosiale medier. Av disse var 627 artikler knyttet til Heddaprisen og/eller Heddadagene.

NTO uttalte seg i løpet av året blant annet om statsbudsjettet og konsekvenser av avbyråkratiserings- og effektivitetsreformen og deltok i debatter om mulige følger

NTO søker å utvikle den mer dyptgående kunstkritikken.

av regionreformen. Vi diskuterte også kunstnerskapsordningen til Kulturrådet og den kommende scenekunststrategien.

Videre tok NTO og foreningens ulike komiteer og utvalg del i debatter om alt fra Heddadagenes program og innretning til politisk inngripen i kunsten i forbindelse med «Ways of Seeing»-saken. I denne siste saken uttalte NTOs styreleder Hans Antonsen seg om siktelsen av Black Box teater og kunstnerne bak forestillingen. Antonsen pekte på at siktelsen kunne være det alvorligste angrepet på kunst som fri ytring i nyere tid. Også NTLFs leder Per Ananiassen uttrykte sin bekymring på vegne av norske teaterledere når det gjelder det generelle ytringsklimaet og kunstnerne og teatersjefens rett til ytringsfrihet.

Scenekunst.no

Norsk teater- og orkesterforening er deleier av nettavisen Scenekunst.no, et redaksjonelt uavhengig nettsted som drives etter redaktørplakaten.

En viktig rolle for Scenekunst.no er å initiere, fange opp og bringe videre diskusjoner og nyheter i musikk- og scenekunstheltet og bidra til å knytte

sammen en faglig offentlighet på feltet. Tidsskriftet publiserer daglig redaksjonelt stoff, kritisk refleksjon og meningsstoff om teater, musikk, dans og tilhørende kulturpolitikk.

Tidsskriftet er organisert som et allmennyttig aksjeselskap med Danse- og teatersentrum, Norsk Skuespillerforbund og Norske Dansekunstnere som eiere og bidragsytere, i tillegg til NTO. Film- og teaterteknisk forening gir også årlig støtte. Julie Rongved Amundsen var redaktør Scenekunst.no i 2019.

Styret for Scenekunst.no AS 2019–2020:

- Andreas Wiese (styreleder), daglig leder Litteraturhuset
  - Erik Årslund (nestleder), kommunikasjonsjef Dansens Hus
  - Jarle Flaaten Bjørk, skuespiller, regissør, dramatiker
  - Snelle Hall, dekan Kunsthøgskolen i Oslo, avdeling dans
  - Ingrid Handeland, direktør Norsk Publikumsutvikling
- Varamedlemmer:**
- Kristine Karåla Øren, forbundsleder Norske Dansekunstnere
  - Espen Klouman Høiner, skuespiller, dramatiker, regissør

Kritikerstipender

NTO videreførte i 2019 sitt samarbeid med Norsk Shakespearetidsskrift om tildeling av reisestipender for tidsskriftets anmeldere for 2019/2020. Stipendene er et bidrag til å dekke reisekostnader i forbindelse med tidsskriftets anmeldelser av produksjoner ved de norske scenekunstinstitusjonene utenfor Oslo.

Formålet med stipendene er å bidra til å styrke vilkårene for det offentlige ordskiftet rundt scenekunst og fordeles etter redaksjonelle vurderinger gjort av tidsskriftets redaktør.

Årets kritikk 2018/2019 – teater, musikk, dans

Norsk kritikerlag, Festspillene i Bergen og NTO samarbeider om prisen Årets kritikk. Årets kritikk er en markering av årets beste kritiske tekst eller radiomanus om utøvende kunstuttrykk og ble delt ut for første gang i 2014. Formålet for kåringen er blant annet å inspirere til og løfte frem kritikk av høy kvalitet, og på denne måten også fremheve kunstuttrykk av høy kvalitet.

Prisen ble i 2019 delt ut 24. mai til Mariken Lauvstads tekst «Den ultimate tragedien». Teksten ble publisert

i Norsk Shakespearetidsskrift 3-4 2018. Utdelingen fant sted under Festspillene i Bergen, der Norsk kritikerlag og Festspillene i Bergen i samarbeid arrangerte et debattmøte om musikk og koreografi.

Juryen som kårer Årets kritikk består av fem medlemmer:

- Et medlem er fjorårets vinner
- Et medlem utnevnes av Festspillene i Bergen
- Et medlem utnevnes av NTO
- Et medlem er sittende leder av Norsk kritikerlag
- Et medlem utnevnes av arbeidsutvalget i Kritikerlagets seksjon for teater, musikk og dans.

Teatersjef Kristian Lykkeslet Strømskag, Teatret Vårt, var utnevnt som jurymedlem av NTO for sesongen 2018/2019.

ARBEIDSLIVSSPØRSMÅL

NTO jobber for å styrke medlemmenes kompetanse i arbeidspørsmål og forhandler frem avtaler og fellesløsninger for medlemmene når det er hensiktsmessig, blant annet på følgende områder:

- Pensjon
- Overenskomster med ulike kunstnerforbund, opphavsrettsorganisasjoner og andre
- Prosedyrer for håndtering av trakassering på arbeidsplassen og etisk rammeverk
- Felles annonseavtale og tilgang til NTOs mediebyrå
- Personvern – veiledning
- Forsikringsavtaler for ansatte
- Hotellavtaler for ansatte

NTO er tilsluttet den europeiske arbeidsgiverorganisasjonen PEARLE* og samarbeider med Arbeidsgiverforeningen Spekter. For de virksomhetene som er medlem i både NTO og Spekter ligger forhandlingsansvaret for teatrene hos Arbeidsgiverforeningen Spekter. For orkestrene og Den Norske Opera & Ballett forhandles B-delen virksomhetsvist under Spekter.

Norske Dramatikeres Forbund har tilsluttet seg LO, og høsten 2019 ble det gjort avtale mellom NTO og Spekter om at ansvaret for forhandlingene

med Dramatikerforbundet overføres Spekter. NTO gjennomfører selv fremdeles forhandlinger med de forbundene som ikke har hovedavtale med Spekter, det vil si med oversettere og komponister, samt opphavsrettsorganisasjoner som TONO og Norsk forening for komponister og tekstforfattere (NOPA).

Oslo, mars 2020

Morten Gjelten
Direktør

Morten Gjelten
Foto: Skjalg Vold

NTOs styre av Black Box teater pekte på at siktelsen kunne være det alvorligste angrepet på kunst som fri ytring i nyere tid.

«Bildet av Dorian Gray», Trøndelag Teater
Foto: Terje Vísnes

HØRINGSUTTALELSE TIL STATSBUDSJETTET 2020

NTOS UTTALELSE OM PROP. 1 S (2019–2020) TIL STORTINGETS FAMILIE- OG KULTURKOMITÉ

NTO anmoder om reell lønns- og priskompensasjon for musikk- og scenekunstinstitusjonene. Vi minner om at dette er det viktigste grepet for å sikre at frilansere så vel som fast ansatte kunstnere skal holde tritt med lønnsutviklingen i samfunnet, uten at institusjonene må redusere aktivitetsnivå og kvalitetskrav eller utelukke nye satsinger.

Den samlede økningen i Kulturdepartementets budsjettforslag innebærer ifølge regjeringen selv en økning på 6,7 pst. sammenlignet med saldert budsjett 2019. Dette tallet er ikke regulert for forventet lønns- og prisvekst. Økningen er betimelig, men svarer på ingen måte til den grunnleggende verdien kunsten og kulturen tilskrives i kulturmeldingen.

Den beskjedne økningen til kulturformål treffer i liten grad musikk og scenekunst.

De fleste av NTOs medlemmer får i budsjettfremlegget en økning på 2,7 %,

mens forventet lønnsvekst er 3,6 pst. og prisvekst 1,9 pst. Dette betyr en realnedgang og svekkede rammevilkår for musikk- og scenekunstinstitusjonene sju år på rad. Det er også en realnedgang i avsetningene til scenekunst og musikk i Kulturfondet.

NTO er fornøyd med at Carte Blanche i budsjettfremlegget får en økning som innhenter etterslepet som kompaniet har hatt på grunn av ABE-reformen. Økningen gjør det mulig å opprettholde og styrke den kunstneriske virksomheten.

Det er også gledelig at blant andre Det Norske Teatret, Dansens Hus og Teater Innlandet får midler til tiltak som skal stimulere til større kulturelt mangfold og integrering.

Videre er foreningen fornøyd med at både Sogn og Fjordane Teater, for deltakelse i Nynorskhuset i Førde, og Teater Manu får ekstra tilskudd som ledd i regjeringens språksatsing.

Like fullt er det alvorlig at institusjonene stadig får svekket sine rammevilkår som følge av regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform (ABE-reformen). Dette er institusjoner som utgjør en betydelig del av infrastrukturen for fri ytring som staten er forpliktet til å sikre og legge til rett for i henhold til Grunnloven § 100. Denne infrastrukturen svekkes nå skrittvis gjennom regjeringens ABE-reform.

Effektiv ressursutnyttelse er selvsagte og legitime krav til offentlig finansierte virksomheter. Musikk- og scenekunstinstitusjonene arbeider da også kontinuerlig med effektiviseringsstrategier drevet av en sterk egenmotivasjon om å få best og mest mulig kunst ut av begrensede ressurser for et størst mulig og mest mulig sammensatt publikum.

De årlige kuttene bidrar derimot ikke til å fremme overordnede mål om kvalitet og tilgjengelighet, men rammer kjernevirksomheten og tilbudet til publikum direkte.

Konsekvensene av de årlige kuttene er redusert bemanning som innebærer at samfunnet får stadig mindre ut av de offentlige investeringene fordi institusjonene ikke fullt ut får utnyttet verken det kunstneriske potensialet eller formidlingspotensialet.

De nevnte økningene til enkelte virksomheter er vesentlig mindre enn innstramningene. Den akkumulerte effekten av det årlige kuttet utgjør nærmere 70 millioner kroner i 2019.

Dersom rammetilskuddene i stedet hadde blitt opprettholdt, ville det gitt et langt større og mer forutsigbart handlingsrom også for langsiktige strategier for å fremme kulturelt mangfold motivert av institusjonenes kontinuerlige streben etter å nå stadig flere og bredere.

Vi ber Stortinget være oppmerksom på at midler bevilget i inneværende års budsjett til prosjekter og tiltak i enkelte institusjoner for å «styrke arbeidet med mangfold, integrering og bekjempelse av fattigdom» ikke er videreført i rammetilskuddet for 2020.

NTO anmoder om at denne dreining i kulturpolitikken fra rammetilskudd mot større grad av prosjektfinansiering med tilhørende detaljstyring snus. Når midler flyttes fra rammetilskuddet til politisk definerte satsingsområder innsnevres institusjonenes kunstneriske handlingsrom.

Vi minner om at det ikke ligger noen effektiviseringsgevinst i å kutte i rammetilskuddet for å prioritere særskilte tiltak. Rammetilskuddsordningen er en høyst effektiv ordning som sikrer at offentlige midler kanaliseres direkte til kunstnerisk virksomhet uten unødvendig byråkrati og mellomledd.

Ved at institusjonene selv har ansvar for å prioritere ressursene innenfor rammen, fremmer ordningen institusjonenes frihet og kunstneriske handlingsrom og legger godt til rette for langsiktig planlegging.

Den formen for prosjekttilskudd, uten utlysninger, som vi har sett i regjeringens to siste budsjettforelegg bærer derimot preg av manglende transparens og forutsigbarhet. Tildelingene fungerer dermed heller ikke som insitamenter for langsiktige satsinger på mangfold og integrering.

NTO er også kritisk til at Kulturrådet skal ta rollen som nasjonal koordinator for økt mangfold, inkludering og deltakelse med et foreslått tilskudd på 4,4 mill. kroner for «å mobilisere til målrettet handling i kulturinstitusjoner og kulturlivet generelt». Dette foreslås altså samtidig som de samme institusjonene generelt får svekkede rammebetingelser for egne langsiktige strategier for å fremme kulturelt mangfold.

Vi ber Stortinget merke seg at både Kulturrådet og Kulturtanken vokser som etater, med utvidede roller og mandat, samtidig som den eksisterende infrastrukturen av selvstendige musikk- og scenekunstinstitusjoner svekkes.

Dette innebærer etter vårt syn en uheldig maktkonsentrasjon i strid med målet om spredt beslutningsmyndighet som i dag er sikret gjennom en sterk infrastruktur av forskjelligartede, selvstendige institusjoner med en skiftende kunstnerisk ledelse på åremål.

Vi ber Stortinget merke seg at musikk- og scenekunstinstitusjonene arbeider kontinuerlig med effektiviseringsstrategier drevet av en sterk

egenmotivasjon om å få best og mest mulig kunst ut av begrensede ressurser for et størst mulig og mest mulig sammensatt publikum. Institusjonenes utfordring er å kontinuerlig vurdere tiltak for effektivisering og økte egeninntekter som ikke går på bekostning av, men tvert imot fremmer overordnede mål om kvalitet og tilgjengelighet.

KUNSTNERISK MOTIVERT EFFEKTIVISERING

God økonomistyring og effektiv ressursutnyttelse er opplagte og legitime krav å stille til offentlig finansierte virksomheter.

Musikk- og scenekunstinstitusjonene arbeider da også kontinuerlig med å finne frem til best mulige systemer

for økonomistyring og med å identifisere og utnytte effektiviserings- og inntektsmuligheter. Det kan være organisering, programmeringsmodeller, oppgradering av digitale plattformer for informasjon og salg av billetter, administrativt samarbeid, fellesløsninger, aktivitetsomfang, arenaer, åpningstider eller spilledager, og ikke minst utvikling av avtaleverket.

Dette arbeidet fordrer langsiktige strategier, og i noen tilfeller investeringskapital, som det allerede er utfordrende å finne rom for i musikk- og scenekunstinstitusjonene hvor økonomi og personalressurser i all hovedsak er knyttet til løpende produksjon og avvikling av konserter og forestillinger.

Vi minner om at god økonomistyring og ressursutnyttelse er vel

dokumentert i de periodiske institusjonsevalueringene som vurderer ressursutnyttelse og kvalitativ måloppnåelse i sammenheng.

ABE-REFORMEN SVEKKER INFRASTRUKTUREN FOR FRI YTRING

NTO anmoder om en evaluering av ABE-reformen.

Universitetene og høyskolene varslar at ABE-kuttet nå rammer den faglige virksomheten. Det samme er tilfellet for musikk- og scenekunstinstitusjonene hvor ABE-reformen virker mot sin hensikt og rammer kjernevirksomheten direkte.

Det burde være en selvfølge at erfaringene fra så betydelige

Fordeling av lønnskostnader i NTOs medlemsvirksomheter** 2016:

Kunstnerisk produksjon (kunstnerisk, teaterteknisk, plan/produksjon)	80,1 %
Kommunikasjon	7,2 %
Administrasjon	9,3 %
Drift	3,4 %

*Inkluderer lønn, honorar og vederlag

**Omfatter de produserende virksomhetene som lønner kunstnere direkte.

samfunnsinstitusjoner blir tatt på alvor, og at effektene av en så omfattende reform blir evaluert.

I kulturmeldingen forankres kulturpolitikken tydelig i infrastrukturkravet i Grunnlovens § 100 og statens ansvar for å sikre en åpen og opplyst offentlig samtale. Kulturpolitikk defineres som ytringsfrihetspolitikk, og det er tydelig beskrevet hvor grunnleggende viktig kunsten og kulturen er for et levende demokrati i kraft av å være demokratiske fellesarenaer for kritisk refleksjon, meningsbrytning og menneskelig innsikt.

Kunstinstitusjonene fremheves med dette som en sentral del av samfunnets infrastruktur for fri ytring som staten er forpliktet til å sikre og legge til rette for. Andre viktige institusjoner i denne infrastrukturen er mediene og universitetene og høyskolene.

I en tid hvor demokratiet er under press skulle alt tilsi at staten styrker og ikke svekker sitt ansvar for å sikre de

institusjonelle vilkårene for et velfungerende offentlig ytringsrom.

Det er derfor gledelig at den direkte mediestøtten for årene 2020 til 2022 er unntatt et ytterligere innsparingskrav og at produksjonstilskuddet styrkes. Unntaket burde også omfatte kunstinstitusjonene, universitetene og høyskolene som sentrale deler av infrastrukturen for fri ytring.

Vi ber Stortinget om å merke seg at resultatet av ABE-reformen ikke er mer effektiv drift, men derimot at samfunnet får mindre igjen for de offentlige investeringene fordi institusjonene ikke fullt ut får utnyttet verken det kunstneriske potensialet eller formidlingspotensialet.

De akkumulerte kuttene rammer i særlig grad arbeidsintensive musikk- og scenekunstinstitusjoner som allerede har gjennomført krevende effektiviserings- og omstillingsprosesser, og hvor økonomien i all hovedsak er knyttet direkte til kunstnerisk produksjon.

Den største delen av musikk- og scenekunstinstitusjonenes lønnskostnader, ca. 80 pst., går til den delen av personalet som er helt nødvendig for og direkte involvert i den kunstneriske produksjonen, mens kun ca. 9 pst. går til administrasjon.

Det sier seg selv at mulighetene for å kutte i så små administrasjoner er svært begrenset, og at rasjonaliseringsgevinsten er marginal sammenlignet med sektorer med store administrative kostnader.

Samtidig har institusjonsevalueringer dokumentert at knappe bemanningsressurser knyttet til produksjonsapparatet rundt de kunstneriske prosjektene allerede hindrer en større utnyttelse av det kunstneriske potensialet i virksomhetene.

Institusjonene svarer på kuttene med ulike innsparingstiltak som ikke nødvendigvis gir seg umiddelbare utslag i publikums- og aktivitetsstall. På kort sikt kan den tellbare effekten av svekkede rammer dermed til en viss grad kamoufleres gjennom tilpasninger av repertoar og ressursbruk. På lengre sikt får en slik tilpasning betydelige konsekvenser både for kvaliteten og mangfoldet i innholdsproduksjonen og for formidling og tilgjengelighet.

Vi vet allerede at musikerstillinger holdes vakante, og at musikere kompenseres med fritid i stedet for med økonomi ved avvik på arbeidstids- og turnebestemmelser. Vi erfarer at teatre avvikler faste skuespillerstillinger, og at

det spares inn på bruken av frilansere. Levende musikere erstattes hyppigere av innspilt musikk, og det settes opp en større andel monologer eller forestillinger med færre skuespillere enn manus tilsier.

Turnerende virksomheter reduserer antall spillesteder slik at tilbudet i distriktene svekkes. Ofte må det også takkes nei til attraktive internasjonale invitasjoner fordi ressursene ikke strekker til.

I noen tilfeller reduseres produksjonsvolumet, mens andre avvikler verdifulle samarbeidsprosjekter.

Publikum går også glipp av nye satsinger som ikke kan realiseres.

Når kapasiteten i produksjons- og

formidlingsapparatet for kunsten presses stadig ytterligere, blir det også utfordrende for institusjonene å ivareta bredden i samfunnsansvaret. Det blir krevende å imøtekomme eksterne forventninger og egne ambisjoner om videreutvikling av formidlingsstrategier og utnyttelse av digital teknologi, relasjonsbygging og annen ressurskrevende utadrettet virksomhet. Dette slår igjen tilbake på mulighetene for å utnytte inntekspotensialet.

Med mindre ressurser å dele svekkes i tillegg rollen som vitaliserende faglige kompetansemiljø for det øvrige kulturlivet.

Alt dette er godt kjent for regjeringen gjennom institusjonenes budsjettsøknader og tilhørende rapportering, samt institusjonsevalueringer.

SVEKKET INSTITUSJONS-ØKONOMI BETYR SVEKKET KUNSTNERØKONOMI

Vi ber Stortinget merke seg at en ytterligere svekkelse av rammevilkårene for musikk- og scenekunstinstitusjonene, hvor økonomien i all hovedsak er knyttet direkte til kunstnerisk produksjon og dermed til å lønne kunstnere og annet kunstfaglig personale, vil gå direkte utover kunstnerøkonomien.

Kunstneriske årsverk må reduseres, og det blir dermed færre arbeidsplasser og oppdrag for kunstnerne. Faste stillinger står allerede vakante eller avvikles, men i særlig grad går svekket økonomi utover mulighetene til å engasjere frilansere som dermed vil rammes merkbart dersom effektiviseringskuttet vedvarer.

«Il travatore», Opera Østfold
Foto: Opera Østfold

«En midtsommernattsdrøm», Haugesund Teater
Foto: Grethe Nygaard

Det er gledelig at regjeringen forslår å styrke kunstnerstipendene. Dette er likevel en beskjeden økning som innenfor musikken og scenekunsten monner lite sett i forhold til at institusjonene må redusere kunstfaglige årsverk som følge av ABE-reformen.

Innenfor scenekunsten og musikken er de offentlig finansierte institusjonene de viktigste arbeidsgiverne for kunstnerne, og etterspørselen etter kunstnerisk arbeidskraft påvirkes i høy grad av disse virksomhetenes økonomiske rammer.

Faste stillinger og engasjement ved musikk- og scenekunstinstitusjonene er avgjørende viktige inntektskilder for mange kunstnere – herunder for den voksende andelen frilansere.

I 2016 ble det samlet kanalisert om lag 1,07 milliarder kroner til kunstnere i form av lønn, honorar og vederlag fra NTO-virksomhetene, hvorav 44 pst. til frilanskunstnere/kunstnere ansatt på tidsavgrenset engasjement. I tillegg kommer betydelige pensjonskostnader.

Den infrastrukturen som institusjonene representerer sikrer kontinuitet i arbeidsmulighetene både i og utenom hovedstadsregionen og de største byene. Institusjonene bidrar til

NTO-virksomhetenes lønnskostnader* til kunstnere** 2016:

Fast ansatte	598,3 millioner NOK (56 %)
Midlertidig ansatte/frilansere	472,2 millioner NOK (44 %)
Totalt	1,07 milliarder NOK

* Dette omfatter lønn (inkl. arbeidsgiveravgift og feriepenger), honorar til enkeltkunstnere og kompanier, samt vederlag. I tillegg kommer betydelige pensjonskostnader.

**«Kunstnere» omfatter her en rekke ulike kunstnergrupper – herunder skuespillere, musikere, sangere, dansere, instruktører, koreografer, scenografer, kostymedesignere, lysdesignere, lydteknikere, videodesignere, komponister, dirigenter, dramatikere, forfattere, oversettere og dramaturger.

***Omfatter lønn til kunstnere engasjert for enkeltproduksjoner og på årsmål, honorar til enkeltkunstnere og kompanier, samt vederlag.

dette direkte som arbeids- og oppdragsgivere for kunstnerne, men også som samarbeidspartnere. På denne måten genererer institusjonene ytterligere arbeid for frittstående kunstnere, kompanier og ensembler.

I tillegg spiller institusjonene en viktig rolle som vitaliserende faglige kompetansemiljø for festivaler, amatørvirksomhet, kulturskoler, universiteter og høyskoler og det øvrige stedlige kulturlivet – med den betydningen dette har for å skape arbeidsplasser for kunstnere.

FORENKLET KULTURMOMS ER ET GODT EFFETIVISERINGSTILTAK

NTO anmoder om at dagens merverdiavgiftsunntak for omsetning av billetter til musikk og scenekunst fjernes, og at disse områdene innlemmes i avgiftssystemet med lav sats. En slik lovendring vil bidra til betydelig forenkling, et mer enhetlig regelverk for kultursektoren og lavere administrative kostnader.

Et godt effektiviseringstiltak ville være å fjerne dagens merverdiavgiftsunntak for omsetning av billetter til musikk og scenekunst, og innlemme disse områdene i avgiftssystemet med lav sats. Samtidig må den lave momssatsen holdes nede for å unngå å svekke rammene ytterligere særlig for de turnerende virksomhetene.

For nærmere utdyping viser vi til NTOs uttalelse til finanskomiteen om innværende års budsjett som stadig er like aktuell.

NTO anmoder om at regjeringens foreslåtte reduksjon i avsetningen til næringsfremme, informasjon- og kulturformål på Utenriksdepartementets budsjett reverseres og at avsetningen styrkes.

INTERNASJONALISERING – KUTT MÅ REVERSERES

Siden 2013 er denne avsetningen mer enn halvert. Kuttet rammer ikke bare reisestøtteordningene, men også utenriksstasjonenes kulturarbeid som er særlig viktig for de institusjonene som etter hovedregelen ikke har tilgang til søkbare tilskuddsordninger for internasjonalisering.

Denne sviktende kultursatsingen på Utenriksdepartementets budsjett – kombinert med svekkede rammer for musikk- og scenekunstinstitusjonene som vi vet går utover internasjonale turnéer og gjestespill – illustrerer et påfallende misforhold mellom politiske ambisjoner og virkemidler.

Dette viser også hvor viktig det er å få avklart mål og ansvarsdeling mellom departementene for å fremme internasjonalisering. Vi ser frem til at den varslede internasjonale strategien for kulturpolitikken munner ut i en tydeligere kunstpolitikk for internasjonalisering som er godt koordinert med Utenriksdepartementets og utenriksstasjonenes arbeid, og som omfatter virkemidler som også treffer musikk- og scenekunstinstitusjonene.

KULTURELT MANGFOLD OG KULTURRÅDETS ROLLE

Vi ber Stortinget merke seg at Kulturrådet skal ta rollen som nasjonal koordinator for økt mangfold, inkludering og deltakelse med et foreslått tilskudd på 4,4 mill. kroner for «å mobilisere til målrettet handling i kulturinstitusjoner og kulturlivet generelt».

Dette foreslås samtidig som de samme institusjonene generelt får svekkede rammebetingelser for egne langsiktige strategier for å fremme kulturelt mangfold.

For å sikre spredt beslutningsmyndighet, bør disse midlene i stedet kanaliseres direkte til den eksisterende infrastrukturen av selvstendige kunst- og kulturinstitusjoner.

Det knytter seg i dag betydelige strukturelle utfordringer til målene om mangfold og bred representasjon i musikk- og scenekunstbransjen – både blant kunstnere og annet fagpersonale, i institusjonenes ledelse og i publikum. Det er derfor gledelig at regjeringen ønsker å satse på kulturelt mangfold

For at institusjonene skal kunne ivareta sitt ansvar må de sikres et handlingsrom til å utvikle langsiktige strategier, ut ifra ulike forutsetninger for produksjonsvolum og formidlingsressurser, og med utgangspunkt i kunstnerisk og organisatorisk egenart og demografiske omgivelser.

Ikke minst er det avgjørende at institusjonene har handlingsrom til å opprettholde en differensiert prispolitikk for å

nå også de delene av befolkningen hvor økonomi er en barriere for deltakelse.

Svekkede rammevilkår, press på egeninntekter og krav om økt brukerbetaling utfordrer målet om større publikums mangfold og et likeverdig kulturtilbud som er tilgjengelig for alle på tvers av sosial og kulturell bakgrunn.

Når kulturelt mangfold vektlegges som et særskilt satsingsområde, er det også viktig at grunnskolen, kulturskolen og høyere utdanningsinstitusjoner fremheves tydeligere som viktige premissleverandører for musikk- og scenekunstinstitusjonenes måloppnåelse.

KULTURTANKENS UTVIDEDE MANDAT

Vi ber Stortinget merke seg at Kulturtankens mandat i budsjettfremlegget for 2020 foreslås utvidet fra å ivareta det nasjonale ansvaret for DKS til at etaten også skal «bidra i arbeidet med barne- og ungdomskultur og til å bedre mulighetene for barn og unges deltakelse».

NTO anmoder derimot om en kritisk gjennomgang at Kulturtankens rolle og mandat i forbindelse med den varslede barne- og ungdomskulturmeldingen.

Det må være et mål at mest mulig midler kanaliseres direkte til elevenes kunstopplevelser, og at minst mulig går til administrasjon av ordningen. NTO er derfor kritisk til at det er etablert en så stor sentral administrasjon for en desentralisert ordning som

Kulturtanken i dag representerer. Vi etterlyser en gjennomgang av organiseringen av DKS og en avklaring av Kulturtankens rolle.

En del av Kulturtankens mandat er å «sikre god ressursutnyttelse, effektiv forvaltning og tydelige og hensiktsmessige styringsstrukturer i DKS». Vi kan ikke forstå at det i seg selv kan være god ressursutnyttelse å kanalisere nærmere 70 millioner kroner til Kulturtanken for å nå målet med denne bevilgningen som er «å legge til rette for formidling av profesjonell kunst i skolen».

Det er bemerkelsesverdig at etatens mandat utvides forut for den varslede barne- og ungdomskulturmeldingen, fremfor at mandat og rolle utredes som en del av denne meldingen.

I lys av målet om maktspredning, må en slik utredning også omfatte en vurdering av hvor hensiktsmessig det er i så stor grad å konsentrere initiering av forsknings- og utviklingsarbeid, rådgivning mot sentrale myndigheter og andre bidrag i arbeidet med barne- og ungdomskultur til en egen etat.

Etter vårt syn er det viktig med en organisering som sikrer at arbeidet med profesjonell kunst for barn og unge sees i nær tilknytning til det profesjonelle kunstfeltet for øvrig.

REFLEKSJONS- OG SAMTALEROMMET RUNDT KUNSTEN

NTO ber Stortinget om å bidra til en styrking av den offentlige samtalen om kunsten og kritikken. Kulturrådet må gis økonomiske forutsetninger for nødvendige avsetninger til den nye tilskuddsordningen for tidsskrift og kritikk. Samtidig mener vi det bør vurderes en egen reisestøtteordning for kritikere innenfor musikk og scenekunst.

Vi håper at styrking av den direkte mediestøtten også kan bidra til å styrke mediernes ansvar for samtale- og refleksjonsrommet rundt kunsten. Vi erfarer at mediernes pressede økonomiske situasjon bidrar til en nedprioritering og marginalisering av den kvalifiserte og kunnskapsbaserte kulturjournalistikken og kunstkritikken.

En styrket satsing kan best gjøres gjennom et felles løft i samarbeid mellom bransjen, mediernes kulturredaksjoner, kritikere, myndighetene og gjerne allmenntilgjengelige stiftelser som Fritt Ord som allerede satser på kritikk og kvalitetsjournalistikk. I et slikt samarbeid må selvsagt kritikernes og den redaksjonelle uavhengigheten sikres.

Vi hadde forventet at kulturmeldingens vektlegging av dans og refleksjon ville bli fulgt opp med en sterkere satsing på den offentlige samtalen om kunsten og kunstkritikken gjennom en bedre koordinert medie- og kunstpolitikk.

En slik satsing er av avgjørende betydning både for den faglige diskusjonen og refleksjonen rundt kunstens innhold og kvalitet, men også for å synliggjøre kunsten og øke interessen og kunstforståelsen for et bredere publikum

For å sikre ytringsmangfold og kvalitet i kritikken, er det behov for å styrke både den langsomme, dyptgående og analyserende kritikken i tidsskriftene og den mer umiddelbare og aktuelle kritikken i de allmenne og brede mediene.

«Drøm om høsten», Hålogoland Teater
Foto: Gisle Bjørneby

På denne bakgrunnen registrerer vi med interesse den nye tilskuddsordningen i Kulturrådet for tidsskrift og kritikk som har til hensikt å styrke og kvalitetssikre den offentlige ytrings- og refleksjonskulturen gjennom de uavhengige tidsskriftene og kritikken.

I budsjettforemlegger får Kulturrådet likevel ikke de nødvendige økonomiske forutsetningene for å styrke kritikken rolle i offentligheten.

BYGG FOR KVALITET OG PUBLIKUM

NTO anmoder om at Stortinget er oppmerksom på fortsatt store etterslep i nødvendige investeringer i nye bygg og for oppgradering av eksisterende teater- og konsertlokaler. Gode produksjons- og formidlingslokaler er helt nødvendig for å sikre kvalitet i innholdet og bred formidling.

Det er samtidig viktig at staten bidrar med finansielle og organisatoriske løsninger som sikrer at kostnader til bygningsmessig drift og vedlikehold ikke går utover institusjonenes produksjonsbudsjetter.

Flere byggesaker er på trappene samtidig som noen av de eldre teaterhusene har omfattende og behov for rehabilitering og modernisering.

Vi ber Stortinget merke seg særskilt de akutte behovene for nye lokaler til Det Samiske Nasjonalteatret Beavvås, behovet for fortgang i rehabiliteringen av Nationaltheatret, samt Rogaland Teaters behov for midler til å ferdigstille forstudiet til et nytt bygg.

Vi ber om at Stortinget bidrar til god fremdrift i prosjektet for å sikre Det samiske nasjonalteatret nye lokaler, og at det blir gjort endelig vedtak i saken under behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2020.

Det Samiske Nasjonalteatret Beavvås har i over 30 år holdt til i det som allerede fra starten av ble betegnet som midlertidige lokaler i Kautokeino. Lokalene er ikke egnet til å drifte et moderne teater og arbeidsmiljøstandarden er uakseptabel.

Sametinget har trukket frem nye lokaler for Beavvås som høyt prioritert prosjekt, og etter oppdrag fra Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet har Statsbygg utredet et alternativ med samlokalisering av teatret og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino. Det er gledelig at staten endelig har kommet på banen, og at Statsbygg har fått i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet å gjennomføre avklaringsfase for et alternativ med slik samlokalisering.

Avklaringsfasen skal etter planen ferdigstilles andre halvår 2019, og regjeringen har varslet at den vil komme tilbake med en vurdering av saken i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020.

Vi ber om at Stortinget bidrar til god fremdrift i rehabiliteringen av Nationaltheatret slik at utflytting til midlertidige lokaler kan skje høsten 2021 og oppstart av byggeprosjektet kan skje i 2022. Det er da nødvendig at det avsettes midler til prosjektering av og husleie til alternative lokaler når teatret må flytte ut av teaterbygningen, samt midler til ekstern bistand for å sikre best mulig brukermedvirkning.

NTO er fornøyd med at forprosjekt for rehabiliteringen av Nationaltheatret er godt i gang. Går alt som planlagt vil teatret ha behov for et midlertidig oppholdssted fra høsten 2021

Bærum Kulturhus
Foto: Bruce Damonte

Fra åpningen av Det Norske Teatret på Rommen Scene
Foto: Michael Ray Vera Cruz Angeles

slik at de fysiske byggearbeidene kan startes som planlagt i 2022 og teatret stenges for teaterdrift. Teatret har pekt på etterbruk av det gamle Munchmuseet på Tøyen som en god løsning for dette. Oslo kommune har også gitt uttrykk for at dette er en ønsket løsning. Det vil gi gode muligheter for å treffe et publikum ut over det som besøker teatret i dag, og muligheter for en sterkere tilknytning til og samarbeid med et lokalmiljø i Oslo.

Når det gjelder selve byggeprosjektet har Nationaltheatret brukt mye tid og ressurser de siste årene på brukermedvirkning. Teatrets innsats i tiden som kommer vil også være omfattende ettersom Statsbygg legger til grunn samspill som entreprisform i det videre arbeidet. For å sikre et vellykket samspill vil teatret ha behov for en styrking av den interne prosjektorganisasjonen med kontinuerlig ekstern bistand fra høsten 2019 til forprosjektet ferdigstilles i desember 2020.

For å sikre fremtidig teatervirksomhet trenger Rogaland Teater et nybygg, eventuelt sammen med en totalrenovering av eksisterende bygningsmasse. Dagens teaterbygning er ikke egnet for fremtidig teaterdrift.

Vi ber om at Stortinget bidrar til å sikre statlige midler til ferdigstillingen av forstudiet til nytt teaterhus for Rogaland Teater, slik at dette kan realiseres i partnerskap med Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune.

På veien mot nytt teaterhus har Rogaland Teater siden 2016 fulgt statens anbefalinger med å gjennomføre et forstudium i tråd med kvalitets-sikringsordningen for store statlige investeringer i byggeprosjekter. Frem til 2020 har alle teatrets eiere finansielt støttet dette arbeidet. Byggeprosjektet er godt forankret lokalt, og sammen med utvikling av bygningsmasse for Museum Stavanger (MUST) er det et av tre prioriterte områder i Stavangers kommunedelplan for kunst og kultur 2018-2025.

Det er derfor oppsiktsvekkende at staten som teatrets største eier ikke foreslår midler til siste og avsluttende fase av forstudiet i statsbudsjettet for 2020.

Teatret er heller ikke foreslått midler for å styrke vedlikeholdet av eksisterende bygg. Fordi teatrets bygg er gammelt, aktivitetsnivået høyt og kapasitetsutnyttelsen stor, er vedlikeholdsbehovet økende. Ifølge beregningene fra KVUén har teatret et vedlikeholdsetterslep på 100 millioner kroner. Dermed blir midler til scenekunsten satt under enda større press.

Den Nationale Scene har prekære behov for utvikling og utvidelse, og vi ber Stortinget sikre et snarlig valg av konsept.

Teaterbygget har også rehabiliteringsbehov som kan løses uten at det påvirker konseptvalget, og vi ber om at Stortinget bevilger midler til nødvendig oppgradering.

Vi ønsker også at Stortinget er oppmerksom på Nordland Teaters behov for statlige investeringsmidler til bygging av en egen Black Box for teatrets ungdomsgruppe NT Ung. Prosjektet er godt forankret lokalt, men mangler statlig medfinansiering for å kunne realiseres.

NYE MÅL – KUNSTNERISK HANDLINGSROM OG KVALITETSMÅLET MÅ SIKRES

NTO anmoder Stortinget om å bidra til å tydeliggjøre kvalitet som det overordnede målet for en tilretteleggende kulturpolitikk som skal bidra til å styrke de selvstendige institusjonenes kunstneriske handlingsrom. Dette er en viktig forutsetning for at institusjonene kan utvikle seg i henhold til egne visjoner og mål og derigjennom samlet fremme et bredt ytringsmangfold.

Vi registrerer at de nye nasjonale kulturpolitiske målene som Stortinget har sluttet seg til under behandlingen av kulturmeldingen er lagt til grunn for budsjettforslaget. Ifølge budsjettproposisjonen er målene utformet «for å tydeliggjøre hvilken rolle kunsten og kulturen spiller i samfunnet, og hvorfor det er nødvendig med en aktiv offentlig kulturpolitikk».

Samtidig står det at disse ni målene via tilskudd, samarbeid og dialog skal «legge føringer eller gi inspirasjon» for øvrige forvaltningsnivåer og tilskuddsmottakere, samt at «nye tiltak og satsinger vil bli innrettet i tråd med de nye målene».

Dette er målformuleringer som musikk- og scenekunstinstitusjonene kan kjenne seg igjen i og som gjenspeiler betydningen av kunsten og kulturen i hele sin bredde.

Etter vårt syn bør det likevel skilles mellom hva som er kulturpolitiske mål og som dermed er med på å legge føringer for tilskuddet til selvstendige kunstneriske virksomheter, og hva som snarere er verdifulle virkninger av kunsten og kulturen og gjerne til inspirasjon for forvaltningsnivåenes kulturpolitiske satsing.

Vi ser også en risiko for at kvalitet som overordnet mål utvannes med så mange, til dels vanskelig forenlige, mål som skal balanseres i forhold til hverandre og som skal tolkes og vektes i tilskuddsforvaltningen.

Det er derfor gledelig at regjeringen så tydelig anerkjenner hvor forskjellige institusjonene er både hva gjelder størrelse, profil og stedlige- og økonomiske rammebetingelser. I lys av dette er det en viktig presisering at institusjonene selv definerer målene for sin virksomhet på bakgrunn av de nasjonale målene, og at institusjonene bidrar samlet til måloppnåelsen på feltet og ikke hver for seg skal innfri alle mål.

REGIONREFORM

Vi anmoder om at Stortinget bidrar til en ansvarsdeling mellom forvaltningsnivåene som på best mulig måte sikrer en helhetlig kulturpolitikk og forutsigbare rammevilkår for musikk- og scenekunstinstitusjonene. Det må

legges til grunn at statens viktigste virkemiddel for å sikre en sterk infrastruktur for fri ytring er direkte finansiering.

I budsjettproposisjonen orienteres det kort om at Kulturdepartementet har startet prosessene med de fremtidige fylkeskommunene om «å komme frem til en hensiktsmessig arbeidsdeling som oppfølging av regionreformen». Det tas sikte på at Stortinget skal få et helhetlig forslag til behandling i kommuneproposisjonen for 2021, og at endelig beslutning om konkrete oppgaveoverføringer legges frem for Stortingets behandling i budsjettproposisjonene for 2021.

NTO advarer mot forhastede prosesser, og oppfordrer til tidsrammer og strategier som sikrer nødvendig forarbeid, en god dialog mellom forvaltningsnivåene og reell involvering av vertskommunene og institusjonene i beslutningsprosessene.

Etter vårt syn er rekkefølgen i de pågående prosessene kritikkverdige. I stedet for å starte med drøftelser om overføring av finansieringsansvar fra stat til fylkeskommune, burde prosessene tatt utgangspunkt i tydeligere formulerte kulturpolitiske begrunnelser, grundige analyser av kunstfeltene og en allerede revidert kulturlov.

Vi etterlyser også en mer konstruktiv tilnærming til regionreformen med utgangspunkt i spørsmålet om hvilke kulturpolitiske hull det er fylkeskommunene kan bidra til å fylle fremover for slik å bygge opp den regionale

innsatsen uten at statens ansvar bygges ned.

Videre må det ligge som en forutsetning at økte forvaltningskostnader knyttet til reformen ikke tas fra de direkte tilskuddene til kunsten og kulturen.

REVISJON AV KULTURLOVEN
NTO anmoder om at Stortinget bidrar til å sikre et grundig lovarbeid som munner ut i en virkningsfull lovbestemmelse, basert på et velreflektert begrep om armlengdesprinsippet, og ikke i en ren symbollov.

Det er også viktig at det ikke iverksettes endringer i ansvarsdelingen før kompensierende statlige virkemidler er ferdig utredet og implementert, herunder en revidert kulturlov.

Vi kan ikke se at det varslede arbeidet med å revidere kulturloven og lovfeste armlengdesprinsippet er omtalt i budsjettproposisjonen.

LEKKASJER FRA KULTURBUDSJETTET

Vi anmoder Stortinget om å holde et kritisk blikk på at satsinger med eksterne mål belastes Kulturdepartementet, og at midler endatil trekkes ut av kulturbudsjettet og overføres til regional- og distriktspolitiske satsinger under et annet departementet.

Vi registrerer at regionreformen delvis følges opp allerede nå. Bevilgningen på post 71 Kultur som næring har til nå

«Rigoletto», Den Norske Opera & Ballett
Foto: Erik Berg

omfattet tilskudd til bedriftsnettverk som en del av oppdraget til Innovasjon Norge.

NTO er kritisk til at dette tilskuddet foreslås overført til fylkeskommunene fra 2020, og at 4,1 millioner kroner med dette overføres fra kulturbudsjettet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet kap 535, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling.

Slik det er formulert i kulturmeldingen, har kulturpolitikken også innvirkning på mange andre politikkområder og kan gi viktige bidrag til måloppnåelsen blant annet i næringspolitikken.

Den langsiktige utformingen av kunstpolitikken må likevel ta utgangspunkt i det som inngår i Kulturdepartementets kjerneansvar og som ikke kan gjøres til delansvar i noe annet departementet – nemlig å sikre forutsigbare rammer for den grunnleggende, langsiktige kunstneriske utviklingen og nyskapingen.

Det betyr at andre departement må gjøres ansvarlige slik at satsinger med eksterne politiske mål ikke belastes Kulturdepartementet.

De senere årene har vi derimot sett en tendens til at stadig flere satsinger med eksterne mål finansieres over kulturbudsjettet – slik som midler til Innovasjon Norge og Kreativt Norge, filminsentivordningen, reiseliv og forsvarskorps.

ÅRSREGNSKAP

Resultatregnskap 2019

(Beløp i NOK)

DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	NOTE	2019	2018
Medlemskontingenter		5.877.448	5 891.651
Offentlig tilskudd	1	0	510.000
Annen driftsinntekt			
Sum driftsinntekter		5.877.448	6.401.651
Lønnskostnad	2,9	3.170.896	2.160.328
Annen driftskostnad	2,3	2.726.993	3.768.516
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	4	97.803	76.019
Sum driftskostnader		5.995.692	6.004.863
Driftsresultat		-118.244	396.788

FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Annen finansinntekt	10	10.656	7.978
Annen finanskostnad	10	9.028	12.768
Resultat av finansposter		1.628	-4.790
Ordinært resultat		-116.616	391.998
Årsresultat		-116.616	391.998
Disponering (dekning) av årsresultatet			
Overført fra/til annen egenkapital	7	-116.616	391.998
Sum disponert		-116.616	391.998

Balanse pr. 31.12.2019

(Beløp i NOK)

	NOTE	2019	2018
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler	4	148.775	
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom	4	82.354	123.531
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	4	111.270	167.896
Sum varige driftsmidler		342.399	291.427
Andre finansielle anleggsmidler		16.944	16.944
Sum anleggsmidler		359.343	308.371
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	5	336.098	966.884
Andre kortsiktige fordringer	5,11	170.928	1.312.424
Sum fordringer		507.026	2.279.308
Bankinnskudd, kontanter o.l.	6	5.970.660	4.461.054
Sum omløpsmidler		6.477.686	6.740.362
SUM EIENDELER		6.837.029	7.048.733

	NOTE	2019	2018
EGENKAPITAL OG GJELD			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital		4.097.239	3.705.241
Årets resultat		-116.616	391.998
Sum opptjent egenkapital		3.980.623	4.097.239
Sum egenkapital	7	3.980.623	4.097.239
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		367.959	425.682
Skyldig offentlige avgifter	8	228.588	235.942
Annen kortsiktig gjeld	11	2.259.859	2.289.870
Sum kortsiktig gjeld		2.856.406	2.951.494
Sum gjeld		2.856.406	2.951.494
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		6.837.029	7.048.733

Oslo, 27.02.2020

Hans Antonsen
Elisabeth Egseth Hansen
Tor Læg Reid
Geir Bergkastet
Marta Færevaa Hjelle
Are Nakling
Tone Tjemsland
Erik Ulfsby
Inger Østensjø

NOTER TIL REGNSKAPET

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med følgende regnskapsprinsipper:

Inntekter

Inntekter ved offentlig tilskudd og kontingenter vurderes til virkelig verdi av vederlaget. Inntektsføring av offentlig tilskudd skjer på mottakelsestidspunktet, og kontingenter inntektsføres ved faktureringsstidspunkt.

Klassifisering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år. For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlenes forventede levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger 15.000. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende.

Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmidlets stand ved kjøp av driftsmidlet.

Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsverdi og gjenvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp.

Utgifter til leie av driftsmidler kostnadsføres. Forskuddsbetalinger balanseføres som forskuddsbetalt kostnad, og fordeles over leieperioden.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning for tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Pensjonsforpliktelser

Selskapet er pliktig til å ha obligatorisk tjenestepensjon og har pensjonsavtale gjennom en forsikringsavtale.

Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidlene er ikke oppført i regnskapet.

Forvaltede midler

Foreningen forvalter midler på vegne av medlemmer eller andre. Mottakelse og forbruk av slike midler balanseføres løpende.

Øvrige forvaltede midler er klassifisert som kortsiktig gjeld.

Forvaltning av midler på vegne av andre gjelder:

Konto 1515	Heddaprisutdeling
Konto 1517	Kursmidler fra Kulturdepartementet
Konto 1518	Tilskudd fra Kulturdepartementet – Statistikkdatabase
Konto 2915	Hovedtillitsvalgt
Konto 2922	Scenekort
Konto 2923	NTO – musikk, tidligere Norsk orkesterlederforum
Konto 2924	Heddadagene

Note 1. Offentlige tilskudd

	2019	2018
Ordinært tilskudd fra Kulturdepartementet	0	510.000

Note 2. Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, mv.

	2019	2018
Lønn	2.379.065	2.469.608
Arbeidsgiveravgift	369.459	380.555
Påløpt feriepengar	285.488	296.353
Arbeidsgiveravgift av påløpte feriepengar	40.254	41.786
Pensjonskostnader	215.349	-902.248
Refusjoner	-174.177	-184.357
Andre lønnsperiodiseringer		
Andre lønnsrelaterte ytelser	55.458	58.632
Sum lønnskostnader	3.170.896	2.160.329

Gjennomsnittlig antall årsverk i regnskapsåret er 4 personer.

YTELSER TIL LEDENDE PERSONER

	DAGLIG LEDER
Lønn	842.702
Pensjonskostnader	53.837
Annen godtgjørelse	5.436
Sum ytelser til ledende personer	901.975

Medlemmer av styret til NTO mottar ikke honorar.

Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelse til daglig leder, styrets leder eller andre nærstående parter.

KOSTNADSFØRT GODTGJØRELSE TIL REVISOR OG ANDRE KONSULENTER	2019	2018
Revisjon	51.999	49.956
Regnskap/ juridisk bistand	390.324	216.904
Sum godtgjørelse til revisor og andre konsulenter inkl. mva	442.323	266.860

Note 3. Kostnader ifm. seminarer / årsmøter / styrets oppgaver

	2019	2018
Styre og årsmøter	266.095	415.800
Refusjon til styremedlemmene	71.596	57.906
Seminar NTO-medlemsarrangement	112.599	80.997
Sum seminar/styret/årsmøter	450.290	554.703

Note 4. Varige driftsmidler

	IMMATERIELLE EIENDELER O.L.	TOMTER, BYGNINGER O.A. FAST EIENDOM	DRIFTSLØSØRE, INVEN- TAR O.A. UTSTYR	TOTALE VARIGE DRIFTSMIDLER
Anskaffelseskost 01.01.		288.238	633.659	921.897
Tilgang kjøpte driftsmidler	148.775			148.775
Avgang solgte driftsmidler				
Anskaffelseskost 31.12.	148.775	288.238	633.660	1.070.672
Akkumulerte avskrivninger		-205.884	-522.392	-728.273
Balanseført verdi pr. 31.12	148.775	82.354	111.268	342.399

Årets avskrivninger		41.177	56.626	97.803
---------------------	--	--------	--------	--------

Det blir brukt lineær avskrivningsplan for alle varige driftsmidler.

Den økonomiske levetiden for driftsmidler som ikke er fullt avskrevet, er beregnet til:

Immaterielle eiendeler: 5 år, Bygningsmessig anlegg : 7 år, Inventar: 7 år, Kontormaskiner: 3 år.

Note 5. Fordringer og gjeld

Det er ingen fordringer med forfall senere enn ett år.

Det er ingen langsiktig gjeld med forfall senere enn fem år.

Note 6. Bankinnskudd, kontanter og lignende

	2019	2018
Bankinnskudd 1503.29.64955	409.816	409.612
Bankinnskudd 5024.05.19299	4.910.589	3.365.857
Bedriftsparekonto	21.243	21.222
Bankinnskudd for skattetrekk	181.292	219.852
Bankinnskudd OU-midler	447.720	444.512
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	5.970.660	4.461.055

Note 7. Egenkapital

	OPPTJENT EGENKAPITAL
Egenkapital pr. 01.01.19	4.097.239
Resultat	-116.616
Egenkapital pr. 31.12.19	3.980.623

Note 8. Offentlige avgifter

	2019	2018
Forskuddstrekk	117.305	130.882
Skyldig arbeidsgiveravgift	70.496	62.692
Påløpt arbeidsgiveravgift av feriepenger	40.787	42.368
Sum offentlige avgifter	228.588	235.942

Note 9. Pensjoner

Foreninger er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon, og har en kollektiv pensjonsforsikring. Foreningens pensjonsordninger tilfredstiller kravene i loven. Ordningen gjelder for samtlige ansatte.

Note 10. Finansinntekter og finanskostnader

FINANSINTEKTER	2019	2018
Annen renteinntekt	5.320	4.144
Valutagevinst (agio)	15	
Annen finansinntekt	5.321	3.834
Sum finansinntekter	10.656	7.978

FINANSKOSTNADER	2019	2018
Annen finanskostnad	6.345	12.681
Annen rentekostnad	2.107	65
Valutatap (disagio)	576	22
Sum finanskostnader	9.028	12.768

Note 11. Forvaltede midler

NTO – MUSIKK, TIDL. NORSK ORKESTERLEDERFORUM	2019	2018
Inntekter	102.000	57.000
Utgifter	84.076	2.938
Sum Norsk orkesterlederforum	17.924	54.062
Samlet forvaltede midler for Norsk orkesterlederforum	242.340	224.416

HEDDAPRISEN	2019	2018
Inntekter	1.148.835	1.339.833
Utgifter	1.825.677	2.236.214
Sum Heddaprisen	-676.842	-896.381
Dekket inn av "Scenekortet"	676.842	1.810.284
Dekket inn av NTO		581.828
Samlet forvaltede midler for Heddaprisen	0	0

SCENEKORTET	2019	2018
Inntekter	828.350	512.385
Utgifter	144.125	152.347
Sum Scenekortet	684.225	360.038
Til dekning for drift Heddaprisen	-676.842	-1.810.284
Samlet forvaltede midler for Scenekortet	7.383	0

HEDDADAGENE	2019	2018
Inntekter	1.581.157	850.119
Utgifter	1.538.859	1.713.661
Sum Heddadagene	42.298	-863.542
Samlet forvaltede midler for Heddadagene	360.247	317.949

HOVEDTILLITSVALGT	2019	2018
Inntekter	782.780	782.778
Utgifter	786.254	765.282
Sum hovedtillitsvalgt	-3.474	17.496
Samlet forvaltede midler for hovedtillitsvalgt	155.524	158.998

FORDRINGER	2019	2018
Sum forvaltede midler - kortsiktige fordringer		
Andre kortsiktige fordringer	507.026	218.253
Fordringer KLP	-	1.094.171
Sum annen kortsiktig fordringer	507.026	1.312.424

KORTSIKTIG GJELD	2019	2018
Sum forvaltede midler - kortsiktig gjeld	367.959	542.365
Øvrig kortsiktig gjeld	1.891.900	1.747.504
Sum annen kortsiktig gjeld	2.259.859	2.289.869

Til årsmøtet i Norsk Teater- og Orkesterforening

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norsk Teater- og Orkesterforenings årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med organisasjonens regnskapsprinsipper beskrevet i note og gir et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

PricewaterhouseCoopers AS, Dronning Eufemias gate 71, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo
T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no
Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Uavhengig revisors beretning - Norsk Teater- og Orkesterforening

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>.

Oslo, 27. februar 2020
PricewaterhouseCoopers AS

Bente Norbye Lie
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Tegning: Arne Nøst/BONO

OVERORDNEDE MÅL FOR NTOs INTERESSEPOLITISKE ARBEID

NTO har formulert et sett med overordnede mål for det interessepolitiske arbeidet. Målene er samlet sett ment å gi rammer og retning for foreningens videre arbeid og prioriteringer, samt for det interessefellesskapet som NTO representerer.

- Bidra til en kulturpolitikk som er konsistent forankret i Grunnloven § 100 og statens forpliktelse til å sikre de institusjonelle vilkårene for kunsten som fri ytring.
- Sikre at kvalitet og ytringsmangfold er tydelig formulert som overordnede kulturpolitiske mål, og at det ikke legges instrumentelle føringer for tilskuddet til virksomhetene.
- Sikre bransjen gode og forutsigbare rammevilkår som legger til rette for at virksomhetene kan produsere og formidle musikk og scenekunst av høyest mulig kvalitet til et størst mulig og mest mulig sammensatt publikum.
- Arbeide for å opprettholde og videreutvikle et landsdekkende nettverk av selvstendige og forskjelligartede musikk- og scenekunstinstitusjoner som representerer lokal produksjon og desentralisert kunstfaglig beslutningsmyndighet.
- Arbeide for solide strukturer, virkemidler og ordninger som er best mulig rustet for å sikre sterke, uavhengige institusjoner, også under skiftende politiske klima.
- Bidra til at kulturpolitiske beslutninger alltid har kunsten og publikum for øye.
- Fremme kunstens frihet og kunstinstitusjonenes uavhengighet, og bidra til at prinsippet om en armlengdes avstand ivaretas og forstås både i bransjen og blant politikere og byråkrater på alle forvaltningsnivåene.
- Bidra til en kulturpolitikk som sikrer virksomhetenes kunstneriske handlingsrom, og som legger til rette for at de kan dyrke sin egenart og utvikle seg i henhold til egne visjoner og mål.
- Bidra til et dialogbasert styringssystem som anerkjenner at verken kvalitet eller ressursutnyttelse kan reduseres til nøkkeltall.
- Arbeide for en skole- og utdanningspolitikk som bygger opp under kunstpolitiske mål om kvalitet og tilgjengelighet.
- Fremme kunnskaps-, refleksjons-, og samtalerommet rundt kunsten.
- Synliggjøre og styrke institusjonene som demokratiske fellesarenaer for meningsbrytning med en samfunnsverdi også utover individuelle besøk.
- Synliggjøre musikk- og scenekunstinstitusjonenes verdi som kunstprodusenter og -formidlere, samt virksomhetenes positive ringvirkninger og betydning som kompetansemiljø for det øvrige kunst- og kulturlivet.
- Bidra til en langsiktig og språkbevisst politikkkutforming og et offentlig ordskifte som er basert på forsknings- og erfaringsbasert bransjeinnsikt.

Han-Na Chang, sjefdirigent for Trondheim Symfoniorkester & Opera
Foto: Ole Wuttudal

MYTER OG FAKTA I DET KULTURPOLITISKE ORDSKIFTET

Det kulturpolitiske ordskiftet på musikk- og scenekunstheltet er tidvis preget av myter og konstruerte motsetninger. NTO arbeider kontinuerlig med å fremskaffe fakta for å bidra til en mer informert politikktutforming og en offentlig debatt.

Nedenfor har vi løftet frem eksempler på myter som vi mener preger debatten i for stor grad, og satt disse opp mot den virkelige situasjonen.

1. myte: Økte bevilgninger har ikke kommet kunsten og publikum til gode.

FAKTA:

- Økte bevilgninger til musikk- og scenekunstinstitusjonene under «kulturløftet» gikk i all hovedsak med til å dekke kostnader som generell lønns- og prisvekst og pensjonskostnader. I tillegg ga det rom for noen særskilte satsinger og investeringer. Stabile og forutsigbare rammer for musikk- og scenekunstinstitusjonene og

særskilte investeringer gjorde det mulig å sikre frilansere så vel som fast ansatte kunstnere å holde tritt med den ordinære lønnsutviklingen i samfunnet, samtidig som aktiviteten og kvaliteten i tilbudet til publikum ble opprettholdt, og i mange tilfeller styrket, på tross av sterkt økende pensjonskostnader.

- Publikumstillene ved musikk- og scenekunstinstitusjonene er stabile, til tross for en sterk økning i det samlede kulturtilbudet de senere årene og stor konkurranse om publikums oppmerksomhet. Statistikken viser at publikumstilbudet- og besøket ved de musikk- og scenekunstinstitusjonene som rapporterer til NTO holder jevnt høye tall.
- Offentlige investeringer i kunstinstitusjonene kommer altså kunsten og publikum direkte til gode. Effekten kan imidlertid ikke reduseres til tall eller vurderes isolert fra kvaliteten ved den kunsten som produseres. De kunstneriske virksomhetene har sammensatte og til dels motstridende mål, og det er svært begrenset hva produksjons- og publikumstill alene forteller om kvalitativ måloppnåelse, kunst og ressursbruk. Særskilte satsinger, nyskapende risikoprojekter og formidlingsinnsatser for å nå et mer sammensatt publikum osv. viser seg gjerne ikke i statistikken, eller kan endatil gi negative utslag i aktivitets- og publikumstill.

2. myte: Institusjonene er overadministrerte.

FAKTA:

- I gjennomsnitt er 80 pst. av de samlede lønnskostnadene i teatrene og symfoniorkestrene knyttet til funksjoner som inngår direkte i den kunstneriske produksjonen, mens kun ca. 9 pst. går til administrasjon.
- Slik det fremkommer i de periodiske institusjonsevalueringene, er det i mange tilfeller slik at knappe bemanningsressurser knyttet til

produksjonsapparatet rundt de kunstneriske prosjektene hindrer en større utnyttelse av det kunstneriske potensialet i virksomhetene. Det finnes dermed små muligheter for å rasjonalisere bort årsverk uten at dette får direkte konsekvenser for kvaliteten og volumet i den kunstneriske produksjonen.

- Når kapasiteten i produksjons- og formidlingsapparatet for kunsten presses til en yttergrense, blir det også utfordrende å ivareta bredden i samfunnsansvaret – herunder forventninger og egne ambisjoner om videreutvikling av formidlingsstrategier, utnyttelse av digital teknologi, ekstern relasjonsbygging og samarbeid, internasjonal utveksling og annen utadrettet virksomhet.

3. myte: Bevilgningene til institusjonene går på bekostning av kunstnerøkonomien og «det frie feltet».

FAKTA:

- Det er en direkte sammenheng mellom institusjonsøkonomi og kunstnerøkonomi, og god institusjonsøkonomi betyr god kunstnerøkonomi. Innenfor scenekunsten og musikken er de offentlig støttede institusjonene de viktigste arbeidsgiverne for kunstnerne, og etterspørselen etter kunstnerisk arbeidskraft påvirkes i høy grad av disse virksomhetenes økonomiske rammer.
- En betydelig del av institusjonenes driftsbudsjetter går nettopp til å lønne kunstnere. I 2016 ble det samlet kanalisert om lag 1,07 milliarder kroner til kunstnere i form av lønn, honorar og vederlag fra NTO-virksomhetene, hvorav 44 pst. til frilanskunstnere/kunstnere ansatt på tidsavgrenset engasjement. I tillegg kommer betydelige pensjonskostnader.
- Med stadig mer samarbeid mellom institusjonene og selvstendige kompanier, ensembler og enkeltkunstnere, kanaliseres en økende del av teatrene og orkestrenes ressurser til ulike typer samproduksjoner. Ofte

videreformidles produksjonene av andre arrangører som festivaler, kulturhus etc. slik at det genereres ytterligere inntekter for de involverte kunstnerne. Dette er imidlertid pengestrømmer som vanskelig lar seg tallfeste ettersom ressursene for en stor del er knyttet til institusjonenes faste produksjons- og formidlingsapparat.

4. myte: Investeringer i bygg går på bekostning av innhold.

FAKTA:

- Gode produksjons- og formidlingslokaler er helt nødvendig for å sikre kvalitet i innholdet og bred formidling. Det er fortsatt store etterslep i nødvendige investeringer i den kulturelle infrastrukturen, og flere institusjoner står uten tilfredsstillende lokaler. Det er både behov for nye bygg og for oppgradering av eksisterende teater- og konsertlokaler. Utfordringen er å finne finansielle og organisatoriske løsninger som sikrer at kostnader til bygningsmessig drift og vedlikehold ikke går utover institusjonenes kjernevirksomhet.

5. myte: Institusjonene representerer sentralisering og maktkonsentrasjon.

FAKTA:

- Gjennom tiår er det med sterke statlige insitamenter bygget opp en landsdekkende infrastruktur av forskjelligartede og selvstendige musikk- og scenekunstinstitusjoner. Dette er virksomheter som er karakterisert som varige med en skiftende kunstnerisk ledelse. Profesjonalitet og kompetanse sikret uavhengig av enkeltpersoner og den kunstfaglige kvaliteten defineres og forvaltes av den til enhver tid sittende kunstneriske ledelsen som ansettes på åremål av styret.

- Hver enkelt av institusjonene ivaretar et bredt spekter av individuelle kunstnerskap og prosjekter, som samlet representerer et mangfold av estetiske uttrykk. Dette er institusjoner som i tillegg til å sikre lokal produksjon og formidling gjennom egen virksomhet, er viktige bærebjelker med en betydelig rolle for det øvrige kulturlivet gjennom samarbeid og ressurs- og kompetansedeling.
- Investering i disse institusjonene direkte over statsbudsjettet sikrer således at de kunstfaglige beslutningene spres til et mangfold av selvstendige, forskjelligartede institusjoner – hver og en med sin skiftende kunstneriske profil – samtidig som det stedlige kulturlivet styrkes gjennom institusjonenes vitaliserende ringvirkninger.

6. myte: Det er blitt dyrere å gå i teater.

FAKTA:

- Det er blitt billigere å gå i teater i løpet av de siste tiårene tatt i betraktning prisvekst og en formidabel lønnsvekst. De aller fleste virksomhetene har også en differensiert prispolitikk med rabatterte priser og gratisbilletter, gjerne kombinert med spisset og oppspøkende formidlingsarbeid.
- Musikk- og scenekunstinstitusjonene befinner seg imidlertid i et krysspress mellom ulike forventninger. De kritiseres fra ulike hold, både for å ikke utnytte egeninntektspotensialet fordi billettprisene er for lave og fribillettene for mange, for at billettprisene er for høye og hindrer bred deltakelse, og at billettprisene er for lave og utkonkurrerer privatteatrene.

«Know Hows», Carte Blanche
Foto: Tale Hendnes

NTOs VEDTEKTER

Sist revidert på årsmøte i NTO 14. juni 2018.

§ 1: Formål

NTO er en arbeidsgiver- og interesseforening for profesjonelle, offentlig støttede virksomheter innen musikk og scenekunst, samt virksomheter med annen særskilt tilknytning til bransjen.

NTO skal:

- bistå medlemmene ved forhandlinger med arbeidstaker- og interesseorganisasjoner.
- etter medlemmenes ønske på deres vegne forhandle og slutte avtaler med arbeidstaker- og interesseorganisasjoner, samt med andre vare- og tjenesteleverandører
- arbeide for at medlemsorganisasjonene utvikler seg som profesjonelle og effektive arbeidsgivere og styrker sin kompetanse som formidlere av musikk og scenekunst.
- arbeide for at kunstneriske hensyn er grunnlaget for de beslutninger som blir fattet av tilskuddsmyndigheter, og i forhandlinger med arbeidstaker- og interesseorganisasjoner.
- vektlegge sektorens betydning overfor stat, fylke og kommune, og overfor allmennheten.
- søke innflytelse som en toneangivende og troverdig part i spørsmål som angår sektoren.
- ha som mål at profesjonell kunst skal være tilgjengelig for flest mulig.
- bidra aktivt til å bygge og vedlikeholde nasjonale, nordiske og internasjonale nettverk på musikk- og scenekunstrområdet.

§ 2: Medlemskap

Som medlemmer av NTO kan opptas profesjonelle, offentlig støttede virksomheter som produserer, programmerer eller formidler musikk og scenekunst, eller har annen særskilt tilknytning til bransjen. Medlemskap skal godkjennes av styret.

Utmelding: ved utmelding opphører medlemskapets økonomiske forpliktelser fra og med foreningens årsmøte neste kalenderår.

§ 3: Årsmøtet

Årsmøtet er foreningens høyeste organ.

Årsmøtet innkalles ordinært en gang årlig innen 1. juli.

Årsmøtet ledes av en ordstyrer valgt av årsmøtet ved møtets begynnelse.

Årsmøtet velger to av de stemmeberettigede årsmøtedeltagerne til å underskrive protokollen.

Medlemmene har mellom 1 -en- og -4- fire stemmer på årsmøtet beregnet i forhold til størrelsen på årskontingenten det enkelte medlem betaler til foreningen.

Medlemmene kan møte på årsmøtet med det antall representanter som medlemmets stemmetall representerer. En representant kan gjennom skriftlig fullmakt stille med flere stemmer fra egen virksomhet.

Årsmøtet vedtar antall stemmer for hvert medlem for perioden fram til og med neste ordinære årsmøte.

Årsmøtet vedtar antall stemmer for hvert medlem for perioden fram til og med neste ordinære årsmøte.

§ 4: Årsmøtets oppgaver

Årsmøtet behandler foreningens kontingentramme, regnskap for foreningens virksomhet og styrets beretning, samt andre saker som styret og valgkomiteen legger frem

for årsmøtet i samsvar med vedtektens § 10, eller for et ekstraordinært årsmøte.

§ 5: Styre

Styret velges av årsmøtet for ett år ad gangen. Styret består av 9 – ni – medlemmer og 4 faste numerisk valgte varamedlemmer. 2 – to – av styremedlemmene må representere orkestrene, og 7 – sju – velges blant foreningens øvrige medlemmer. Minst 1 – en – av varamedlemmene skal representere orkestrene.

Styrets leder og nestleder velges særskilt. Styret bør sammensettes slik at det på en hensiktsmessig måte best mulig kan representere medlemmenes fellesinteresser og de enkelte medlemmenes egenart.

§ 6: Styrets virksomhet

Styret vedtar budsjettet og leder foreningens virksomhet og bærer ansvar for at denne drives og utvikles best mulig.

Styret trer sammen når lederen bestemmer det, eller et flertall i styret krever det.

Styret er vedtaksdyktig når minst 6 – seks – medlemmer er til stede. Vedtak fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet avgjør lederens stemme voteringsresultatet. Styret velger 2 – to – styremedlemmer som sammen med leder og nestleder utgjør styrets arbeidsutvalg. Styret oppnevner foreningens forhandlingsutvalg.

Til møte i styret eller arbeidsutvalg kan styrets leder innkalle en representant for et medlem som antas særlig interessert i en sak som er oppført på dagsorden.

Styret kan utferdige instruks for foreningens direktør.

§ 7: Administrasjon

Foreningens administrasjon holder til i Oslo. Foreningens direktør tilsettes av styret. Direktøren er styrets sekretær og er ansvarlig for forvaltningen av foreningen.

§ 8: Medlemskontingent

NTO bærer selv sine utgifter. Årsmøtet fastsetter den årlige kontingentramme. Styret fastsetter innenfor vedtatt ramme det enkelte medlems kontingent. Ved fordeling av kontingenten tas det utgangspunkt i forholdet mellom medlemmenes offentlige tilskudd.

§ 9: Avstemming på årsmøtet

Vedtak på årsmøtet gjøres ved alminnelig flertall. Vedtak om endringer i foreningens vedtekter og oppløsning av foreningen krever 2/3 flertall. Vedtak om oppløsning av foreningen må gjøres i 2 – to – påfølgende ordinære årsmøter.

§ 10: Årsmøte

Årsmøtet

1) behandler foreningens:

- a) årsmelding
- b) årsregnskap
- c) vedtekter
- d) neste års kontingentramme
- e) andre saker som fremlegges av styret

2) vedtar antall stemmer for hvert medlem for perioden fram til og med neste ordinære årsmøte.

3) velger for perioden fra årsmøte til årsmøte:

- a) 9 – ni – medlemmer og 4 – fire – faste numerisk valgte varamedlem mer til styret
- b) styrets leder og nestleder
- c) valgkomité på 3 – tre – medlemmer med vedtak om hvem som sammenkaller komiteen
- d) revisor

SUPPLERENDE MEDLEMSKRITERIER

Som et supplement til medlemsparagrafen i vedtektene, har NTO utarbeidet et sett veiledende kriterier til styrets behandling av søknader om medlemskap. Hensikten er å tydeliggjøre hvilke virksomheter som kan ha nytte av å bli en del av NTOs interessefellesskap og – i et gjensidig forhold – bidra til å styrke og videreutvikle bransjefellesskapet.

Det er lagt vekt på at medlemmene både skal kunne ha et faglig utbytte av fellesskapet, og at ulike hensyn lar seg balansere uten at interessepolitikken blir utvannet eller utydelig.

Veiledende, supplerende medlemskriterier

- Virksomheten har en formålsparagraf med en kunstnerisk profil innenfor musikk/scenekunst.
- Faglig og administrativ profesjonalitet og kontinuitet er sikret, uavhengig av enkeltpersoner.
- Kunstnerisk ledelse er skiftende (ansatt på åremål).
- Virksomheten er en profesjonell og ansvarlig arbeidsgiver, og forholder seg til bransjens profesjonelle standarder for lønn og honorarer.
- Virksomheten er organisert som et selvstendig rettssubjekt med et styre og vedtekter.
- Virksomheten fremstår som varig og som en betydelig del av en kulturell infrastruktur.

NTO-styrets skjønnsmessige vurdering er suveren i søknadsbehandlingen.

Kvartettserien
Foto: Ellen Lorentzen

«Scener fra et ekteskap»,
Rogaland Teater/Den Nationale Scene
Foto: Stig Håvard Dirdal

NTOs MEDLEMMER 2019

Scenekunstvirksomheter

- Beaivváš Sámi Nášunálateáhter
- Bergen Nasjonale Opera
- BIT Teatergarasjen
- Black Box teater
- Brageteatret
- Bærum kulturhus
- Carte Blanche
- Dansens Hus
- DansiT – Dansekunst i Trondheim og Midt-Norge
- Den Nationale Scene
- Det Norske Teatret
- Det Vestnorske Teateret (tidl. Hordaland Teater)
- Dramatikkers Hus
- Haugesund Teater
- Hålogaland Teater
- Kloden
- Nationaltheatret
- Nordland Teater

- Norsk Scenekunstbruk
- Opera Østfold
- Oslo Nye Teater
- Riksteatret
- Rogaland Teater
- Rosendal Internasjonale Teater (tidl. Teaterhuset Avant Garden)
- Skuespiller- og danseralliansen
- Teater Ibsen
- Teater Innlandet
- Teater Manu
- Teater Vestland (tidl. Sogn og Fjordane Teater)
- Teatret Vårt
- Trøndelag Teater
- Turnéteatret i Trøndelag
- Unge Viken Teater (tidl. Akershus Teater)
- Vega Scene
- Østfold Internasjonale Teater (tidl. Østfold kulturutvikling, avd. Scenekunst)
- Åarjelhsaemien Teatere

Musikkvirksomheter

- Barokkanerne – Norwegian Baroque Ensemble
- BIT20 Ensemble
- Det Norske Blåseensemble
- Det Norske Kammerorkester
- Det Norske Solistkor
- Edvard Grieg Kor
- Musikkelskapet Harmonien
- Oslo Quartet Series
- Riksscenen
- Stavanger Symfoniorkester

Musikk- og scenekunstvirksomheter

- Arktisk Filharmoni
- Den Norske Opera & Ballett
- Kilden teater og konserthus
- Trondheim Symfoniorkester & Opera